

Obsah

AKTUALITY

Z červnového zasedání Výkonného výboru KA ČR	2
Ze zářijového zasedání Výkonného výboru KA ČR	2
Nové požadavky na zveřejnění informací v rámci přehledu nefinančních informací.....	3
Zveřejňování účetních závěrek a výročních zpráv	3
Setkání s Tomášem Golánem	4
Noví auditoři složili v červnu a srpnu slib	4
IAASB vydala nový 2020 Handbook.....	4
Výzva auditorům – připomínka příklad zprávy auditora k zahajovací rozvaze při přeměnách.....	5
Pomocné orgány Komory auditorů ČR.....	5

TÉMA ČÍSLA – AML a evidence

Editorial	6
Opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti aneb co přinesla novela AML zákona účinná od 1. ledna 2021 (Martina Chrástková).....	6
Identifikace skutečného majitele při využití evidence obchodního rejstříku v auditní praxi (oddělení metodiky KA ČR)	15
Význam a přínos evidence skutečných majitelů pro identifikaci možných nekalých a nelegálních praktik (Kateřina Halásek Dosedělová, Eliška Marková)	19
Zase ty špinavé peníze. A k tomu ještě zákon o evidenci skutečných majitelů a zákon o veřejných rejstřících (Daniel Stírský)	22
Postavení auditora při provádění povinného auditu v pozici nezávislého správce osobních údajů je dlouhodobě stabilní (Alice Selby).....	24

NA POMOC AUDITORŮM

Dotazy a odpovědi z oblasti metodiky auditu Povinnost zapisovat do evidence skutečných majitelů manžela/manželku.....	30
Hugo a Sally se baví o auditorovi a asistentovi auditora	9, 12, 13, 16, 29

LIDÉ A FIRMY

PwC jmenovala v červenci šest nových partnerů	32
---	----

Toto číslo vyšlo 5. 10. 2021

Jak se výbor pro KPV přizpůsobil nové době

Blanka Dvořáková

Od mého posledního úvodníku uplynul více než rok a z nepříjemného překvapení v podobě covidu se pomalu ale jistě stává nová realita. Část našich životů se za tu dobu přesunula do online prostoru a pravděpodobně tam i nadále přetrvá. Ačkoli nám tato forma není zcela přirozená, má v některých oblastech nesporné výhody spočívající především ve vyšší efektivitě (šetříme např. čas strávený cestováním na místo určení, většinou se začíná včas a sdělení bývají efektivnější).

Praxe ukázala, že ač jsme to předem samozřejmě nemohli tušit, byli jsme dobře připraveni a přechod na práci ve virtuálním prostoru jsme zvládli na výbornou na obou stranách obrazovky. Průběžně bedlivě sledujeme platná opatření a snažíme se nabídku školení doplňovat o prezenční formy, abychom vám i nám mohli dopřát onoho kýženého osobního kontaktu. Zároveň jsme ale připraveni každé prezenční školení v případě potřeby přesunout do online verze. Pokud to situace dovolí, rozšíříme nabídku prezenčních školení i za hranice matky měst.

Nabídka školení tak není nijak významně omezená, jak tomu bylo na počátku epidemie. V současné době lze poměrně snadno najít školení, ať už pořádané KA ČR či jakýmkoli jiným subjektem, v podstatě v jakékoli fázi epidemie, za jakýchkoli opatření. To bylo jedním z důvodů, proč jsme pro rok 2021 nenavrhli opětovné snížení počtu hodin KPV. Dalším, rovněž nezanedbatelným důvodem jsou změny v předpisech, kterými se auditoři řídí – např. novelizace ISA 540, systém řízení kvality auditu, změny v české legislativě apod.

Pracujeme neustále na rozšiřování nabídky školení tak, abychom naplnili naše cíle. Jedná se zejména o nová školení týkající se praktických zkušeností z auditu navazující na cyklus školení Spis auditora. Jednáme o zařazení školení v oblasti kybernetické bezpečnosti, které spíše než na audit jako takový bude zaměřeno na ochranu dat, která auditor zpracovává a archivuje. V současné době se rovněž snažíme najít vhodné školitele pro oblast systému řízení kvality auditu. V přípravě je rovněž školení, po kterém dlouho voláte, a to oceňování zásob vlastní výroby a jejich audit.

Plánujeme rovněž modernizaci stávajících e-learningových školení a postupně zavádění dalších elektronických forem (videoškolení, podcasty apod.). Není toho tedy málo a myslím, že se máte na co těšit.

V souvislosti s nabídkou školení mám na vás všechny dvě prosby:

Prosím vytrvejte v poskytování zpětné vazby – pomáhá nám to se zlepšovat a identifikovat témata, na která se máme zaměřit při sestavování vzdělávacího plánu.

Pokud by se někdo z vás chtěl ujmout role školitele nebo má ve svém okolí někoho, kdo by se na tuto roli hodil, dejte nám prosím vědět. Dobrých školitelů s praktickými zkušenostmi není nikdy dost!

Na závěr bych vám ráda poděkovala za přízeň i v době koronaviru. Ivě Julišové a Světlaně Kóktové děkuji za zajištění bezproblémového chodu KPV i v takto turbulentních dobách.

A nám všem přeji poklidný start další, snad co nejméně omezené, auditní sezony 2021.

Blanka Dvořáková

Předsedkyně výboru pro KPV

Z červnového zasedání Výkonného výboru KA ČR

Výkonný výbor se na svém prezenčním zasedání, které se uskutečnilo 14. června 2021, zabýval jak standardní agendou, tak aktuálními činnostmi jednotlivých odborných výborů KA ČR. Významnou částí jednání bylo schválení nových předsedů a místopřededů odborných výborů.

Výkonný výbor schválil:

- návrh dalšího postupu přípravy manuálu pro nové auditory,
- další postup při řešení stížnosti proti postupu KA ČR jako správního orgánu,
- navržené předsedy a místopředsedy odborných výborů.

Výkonný výbor dále projednal:

- aktuální informace o připravované společné konferenci

ČIIA, KA ČR, NKÚ a RVDA,

- a schválil odvolání proti rozhodnutí ve věci stížnosti auditorky,
- a schválil další postup při změně směrnice B18 *Zásady organizace přípravy a oprav auditorské zkoušky a rozdílové auditorské zkoušky*,
- a vzal na vědomí Zprávu auditora k Účetní závěrce KA ČR za rok 2020

a vzal na vědomí:

- plnění rozpočtu komory za období leden–květen 2021,
- informaci o daňovém přiznání KA ČR za rok 2020,
- zápisy ze zasedání prezidia, komisí a odborných výborů,
- informace o slibu nových auditorů,

- nabídku na možnost lektorování modulu „Audit a vnitřní kontrola“,
- výsledek per rollam hlasování o registraci Ernst & Young LLP, UK,
- výsledek per rollam hlasování ve věci stanoviska k opožděnému odvolání pro RVDA,
- výsledek per rollam hlasování ve věci usnesení o zamítnutí žádosti o určení neúčinnosti doručení prostřednictvím datové schránky auditora,
- informace z Kárné komise – statistika uložených kárných opatření,
- legislativní monitoring.

Jiří Mikyna

ředitel úřadu Komory auditorů ČR

Ze zářijového zasedání Výkonného výboru KA ČR

Výkonný výbor se na svém prezenčním zasedání, které se uskutečnilo 6. září 2021, zabýval jak standardní agendou, tak aktuálními činnostmi jednotlivých odborných výborů KA ČR. Významnou částí jednání bylo projednání návrhu rozpočtu KA ČR do konce roku 2021 a přípravy rozpočtu na rok 2022.

Výkonný výbor schválil:

- návrh dalšího postupu přípravy manuálu pro nové auditory,
- žádost auditora o splátkový kalendář k úhradě pokuty,
- Zdeňka Grygara jako předsedu Komise pro osvobození zkoušek,
- Martina Vogela a Leoše Kozohorského coby nové členy Výboru pro malé a střední auditorské praxe a podniky,
- Milana Bláhu jako předsedu a Pavla Kulhavého jako místo-

předsedu Výboru pro regulaci a rozvoj profese.

Výkonný výbor dále projednal:

- a schválil postup pro přípravu slavnostního setkání s novými auditory,
- aktuální složení Výboru pro auditorské zkoušky,
- postup a stanovisko k návrhu odpovědi na dotaz auditora,
- návrh rozpočtu KA ČR do konce roku 2021 a současně schválil návrh dalšího postupu přípravy rozpočtu na rok 2022,
- a schválil smlouvu se společností Assec Solutions na analýzu interních systémů využívaných úřadem KA ČR,
- a schválil rozhodnutí o pozastavení výkonu auditorské činnosti jedné auditorské společnosti,
- a vzal na vědomí zprávu o činnosti Kárné komise za období od 1. ledna do 30. června 2021

a vzal na vědomí:

- plnění rozpočtu komory za období leden–červenec 2021,
- zápisy ze zasedání prezidia, komisí a odborných výborů,
- informace o slibu nových auditorů,
- informace o přehledu aktivit Accountancy Europe ve druhém čtvrtletí roku 2022,
- postup přípravy společné konference ČIIA, KA ČR, NKÚ a RVDA,
- výsledek per rollam hlasování ve věci vyřízení stížnosti auditorky,
- informace o programu a navržených tématech říjnového společného jednání Výkonného výboru, Dozorčí a Kárné komise,
- informace z Kárné komise – statistika uložených kárných opatření,
- legislativní monitoring.

Jiří Mikyna

ředitel úřadu Komory auditorů ČR

Nové požadavky na zveřejnění informací v rámci přehledu nefinančních informací

V Úředním věstníku Evropské unie byla zveřejněna nařízení, která stanovují pro vybrané subjekty nové požadavky na zveřejnění informací v rámci přehledu nefinančních informací.

Na základě článku 8 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/852 ze dne 18. června 2020 o zřízení rámce pro usnadnění udržitelných investic a o změně nařízení (EU) 2019/2088 zveřejněného v Úředním věstníku Evropské unie vzniká podnikům, které mají povinnost zveřejňovat nefinanční informace podle článku 19a nebo 29a směrnice 2013/34/EU, povinnost zahrnout do svého přehledu nefinančních informací nebo konsolidovaného přehledu nefinančních informací informace o tom, jakým způsobem a do jaké míry se činnosti podniku související s hospodářskými činnostmi kvalifikují jako environmentálně udržitelné. Tato povinnost se týká velkých podniků, které jsou subjekty veřejného zájmu a které k rozvahovému dni překročí kritérium průměrného počtu 500 zaměstnanců za účetní období a dále subjektů veřejného zájmu, které jsou mateřskými podniky velké skupiny, jež k rozvahovému dni překročí na konsolidovaném základě kritérium průměrného počtu 500 zaměstnanců za účetní období.

V Úředním věstníku Evropské unie bylo také zveřejněno nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) (C/2021/4987 final) ze dne 6. července 2021, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/852 upřesněním obsahu a struktury

informací, které mají zveřejňovat podniky podle článků 19a nebo 29a směrnice 2013/34/EU v souvislosti s environmentálně udržitelnými hospodářskými činnostmi, a upřesněním metodiky za účelem plnění této povinnosti zveřejňování informací. Toto nařízení stanovuje pro jednotlivé typy podniků – nefinanční, finanční (správci aktiv, úvěrové instituce, pojišťovny a zajišťovny atd.), kterým vzniká povinnost zveřejnit další dodatečné informace v přehledu nefinančních informací, konkrétní klíčové ukazatele výkonnosti (KPI), které mají zveřejnit, a to spolu se způsobem jejich výpočtu a požadavky na doplňující informace.

Dále bylo v Úředním věstníku Evropské unie zveřejněno nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) (C/2021/2800 final) ze dne 4. června 2021, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/852, pokud jde o stanovení technických screeningových kritérií pro určení toho, za jakých podmínek se hospodářská činnost kvalifikuje jako významně přispívající ke zmírňování změny klimatu nebo k přizpůsobování se změně klimatu, a toho, zda tato hospodářská činnost významně nepoškozuje některý z dalších environmentálních cílů.

Povinnost zveřejnit informace na základě výše uvedených nařízení zatím v omezeném rozsahu, platí od 1. ledna 2022.

oddělení metodiky KA ČR

Zveřejňování účetních závěrek a výročních zpráv

Dne 1. února 2021 nabylo účinnosti nařízení vlády č. 25/2021 Sb., z 18. ledna 2021, kterým se mění nařízení vlády č. 351/2013 Sb., jímž se určuje výše úroků z prodlení a nákladů spojených s uplatněním pohledávky, určuje se odměna likvidátora, likvidačního správce a člena orgánu právnické osoby jmenovaného soudem a upravují některé otázky Obchodního věstníku, veřejných rejstříků právnických a fyzických osob a evidence svěřenských fondů a evidence údajů o skutečných majitelích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „nařízení“). V souladu s § 18 tohoto nařízení je upraven formát, ve kterém mohou účetní jednotky zakládat listiny do sbírky listin. Listiny, jimiž se nedokládají skutečnosti uvedené v návrhu na zápis, změnu nebo výmaz zápisu ve veřejném rejstříku, tedy i účetní závěrky a výroční zprávy, lze podávat pouze v elektronické podobě ve formátu Portable Document Format

(přípona .pdf) s textovou vrstvou, tj. pdf, které umožňuje editaci a strojovou čitelnost dokumentů (prosté skeny dokumentů takové podmínky nesplňují), nebo ve formátu Extensible Hypertext Markup Language (přípona XHTML), pokud není formát XHTML přímo požadován speciálním právním předpisem. Účetní jednotky, které podle požadavku § 21b zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, zveřejňují prostřednictvím ČNB, postupují shodně.

Z důvodu změny požadavku na formát dokumentů v pdf lze v souladu s § 18 tohoto nařízení podpis na listině podané v elektronické podobě nahradit slovy „vlastní rukou“ nebo zkratkou „v. r.“, které se uvedou u příjmení této osoby.

oddělení metodiky KA ČR

Setkání s Tomášem Goláněm

Dne 9. září se v prostorách pojišťovny Kooperativa uskutečnilo historicky druhé Setkání s osobností, které připravila Komora daňových poradců ČR společně s Komorou auditorů ČR. Pozvaným hostem byl senátor a předseda ústavně-právního výboru Tomáš Golář, který je současně i daňovým poradcem.

Schůzky se společně se členy obou profesních komor za KA ČR zúčastnil člen Výkonného výboru KA ČR Milan Bláha a prezidentka KDP ČR Petra Pospíšilová. Jednání moderoval bývalý viceprezident KDP ČR Martin Tuček.

Předmětem setkání byla zejména oblast daňová a její změny v posledních 30 letech včetně těch aktuálních

změn, které platí od letošního roku, jako je zrušení superhrubé mzdy. Významnou součástí diskuze byla otázka tvorby práva ve vztahu k daňovému řádu a vykonávaným daňovým kontrolám. Senátor Golář informoval o možnostech Senátu Parlamentu ČR při přípravě státního rozpočtu, vzhledem k aktuálnímu růstu mandatorních výdajů. Také prezentoval svůj postoj k návrhu ústavního zákona o vodě, podle senátora by měly být zdroje pitné vody ve vlastnictví státu, obce či obchodních společností řízených obcemi či státem.

Jiří Mikyna
ředitel úřadu KA ČR

Noví auditoři složili v červnu a srpnu slib

V červnu a srpnu 2021 se v sídle Komory auditorů ČR uskutečnily sliby nových auditorů. S ohledem na aktuální situaci ohledně covid-19 nebylo možné uspořádat slavnostní předání, které komora připravuje za normálních podmínek, ale složení slibu bylo přizpůsobeno tak, aby splňovalo všechna bezpečnostní opatření.

Dle zákona č. 93/2009 Sb., o auditorech a příslušných vnitřních předpisů komory bylo podmínkou zápisu do rejstříku auditorů složit jedenáct, resp. dvanáct písemných zkoušek a zároveň splnit povinnou tříletou praxi asistenta auditora. Noví auditoři přišli složit slib do rukou prezidentky Komory auditorů ČR Ing. Ireny Liškařové tak, jak stanoví zákon.

Noví auditoři před samotným slibem nejprve prezentovali průběh své praxe samostatným vystoupením. Hovořili o tom, na jakých zakázkách pracovali,

jakou práci vykonávali i jaká úskalí je při práci asistentů auditora potkávala.

V tabulce uvádíme seznam nových auditorů, kteří složili slib 23. června, resp. 5. srpna 2021.

Jméno a příjmení	Ev. č.	Zaměstnavatel
Ing. BRHEL Jan	2534	Deloitte Audit s.r.o.
Ing. KLEN RUCKÁ Gabriela	2535	Deloitte Audit s.r.o.
Ing. VONDRUŠKA Michal	2536	Leitner Leitner CZ, s.r.o.

Všem novým auditorům blahopřejeme a přejeme hodně štěstí při vykonávání auditorské profese.

Veronika Rojková
evidence auditorů KA ČR

IAASB vydala nový 2020 Handbook

V září 2021 vydala IAASB příručku *2020 Handbook of International Quality Control, Auditing, Review, Other Assurance, and Related Services Pronouncements*. Do nejnovějšího vydání byly zahrnuty i standardy, které dosud nejsou účinné: ISA 315R, ISRS 4400R, ISQM 1, ISQM 2, ISA 220R a změny dalších standardů

vyplyvajících z revize ISA 315R a 220R. Na překladech uvedených standardů KA ČR pracuje, včas budete o jejich zveřejnění informováni. Kompletní znění v anglickém jazyce naleznete na webových stránkách v sekci Předpisy.

oddělení metodiky KA ČR

Výzva auditorům – připomínkujte příklad zprávy auditora k zahajovací rozvaze při přeměnách

Vzhledem k tomu, že Komora auditorů České republiky (dále „KA ČR“) pozoruje v praxi nejednotný přístup auditorů k ověření zahajovací rozvahy dle požadavků zákona č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o přeměnách“), a vznikají i velké rozdíly ve formulaci zprávy auditora, připravilo oddělení metodiky KA ČR ve spolupráci s Výborem pro metodiku auditu KA ČR příklad zprávy auditora k ověření zahajovací rozvahy.

Dle našeho názoru ověření zahajovací rozvahy představuje zakázku dle Mezinárodních standardů pro audit (dále „ISA“) včetně aplikace standardů ISA 805 – *Zvláštní aspekty – audit jednotlivých účetních výkazů a specifických prvků, účtů nebo položek účetního výkazu* a ISA 800 – *Zvláštní aspekty – audit účetních závěrek sestavených v souladu s rámcem pro zvláštní účely*.

V navrhované formulaci výroku auditora se auditor vyjadřuje k souladu zahajovací rozvahy s rámcem pro zvláštní účely, který je vymezen požadavky českých účetních předpisů, relevantními ustanoveními zákona o přeměnách a návrhem projektu přeměny. Důvodem, proč se navrhovaná formulace výroku neodkazuje na věrný a poctivý obraz je, že nepředpokládáme, že by doplňující údaje k zahajovací rozvaze obsahovaly veškeré skutečnosti nezbytné pro naplnění požadavků zákona o účetnictví na věrný a poctivý obraz.

Ověření zahajovací rozvahy v sobě zahrnuje nejen ověření správnosti sestavení zahajovací rozvahy z konečných rozvah v souladu s návrhem projektu přeměny a účetními předpisy, ale i ověření věcné správnosti vykázaných skutečností (tj. částek v zahajovací rozvaze, vhodnosti zvolených účetních postupů a to, zda doplňující údaje obsahují komentář dle požadavků zákona o přeměnách,

popis použitých účetních metod a srozumitelně popisují významné skutečnosti týkající se přeměny). Pokud auditor neauditoval účetní závěrky všech společností účastnicích se přeměny, potom je nezbytné, aby získal vlastními auditními postupy (např. testy věcné správnosti) dostatečné a vhodné důkazní informace o správnosti položek vstupujících do zahajovací rozvahy. Dostatečnost důkazních informací je nutné posuzovat v kontextu materiality stanovené pro ověření zahajovací rozvahy a identifikovaných rizik. Důvodem pro věcné ověření zahajovací rozvahy je mimo jiné i důležitost zahajovací rozvahy pro řádnou účetní závěrku následující po přeměně, zejména v případech, kdy je zahajovací rozvaha prezentována jako srovnatelný údaj.

Vzhledem ke skutečnosti, že se jedná o metodické stanovisko k poměrně časté auditní zakázce, která je do jisté míry specifická pro Českou republiku, rozhodl se Výbor pro metodiku auditu zveřejnit na webových stránkách komory nejprve návrh příkladu zprávy auditora, který je určen k širší diskuzi odborné veřejnosti. Dává tak prostor pro připomínky ze strany auditorů, které budou před vydáním konečné verze tohoto příkladu vypořádány. O tomto vypořádání bude zveřejněna stručná zpráva.

Vyzýváme tímto auditory k prostudování zveřejněného materiálu a prosíme o zaslání případných připomínek či komentářů k návrhu příkladu zprávy auditora k zahajovací rozvaze při přeměnách nejpozději do 30. listopadu 2021 na adresu metodika@kacr.cz. V předmětu zprávy prosíme uvést „Připomínky k návrhu zprávy auditora k zahajovací rozvaze“.

Martina Křížová Chrámecká
oddělení metodiky KA ČR

Pomocné orgány Komory auditorů ČR

Pomocné orgány výkonného výboru Komory auditorů ČR, resp. odborné výbory, pracující po XXVII. sněmu v květnu 2021, a jejich vedení:

- **Výbor pro správu profese**
předseda: Tomáš Brumovský
- **Výbor pro vstup do profese**
předsedkyně: Jana Pilátová
místopředseda: Karel Charvát
- **Výbor pro auditorské zkoušky**
předsedkyně: Monika Randáková
místopředsedkyně: Jana Pilátová
- **Podvýbor pro IFRS a finanční instituce**
předsedkyně: Eva Loulová
- **Výbor pro kontinuální profesní**

vzdělávání auditorů

předsedkyně: Blanka Dvořáková

- **Výbor pro regulaci a rozvoj profese**
předseda: Milan Bláha
místopředseda: Pavel Kulhavý
- **Výbor pro metodiku auditu**
předseda: Michal Štěpán
- **Redakční rada pro překlady**
předseda: Michal Štěpán
- **Výbor pro účetní výkaznictví**
předsedkyně: Eva Loulová
místopředseda: Petr Vácha
- **Výbor pro SME/SMP**
předseda: Karel Hampl
místopředseda: Jaroslav Dubský

- **Výbor pro veřejný sektor**
předseda: Vladimír Zelenka
- **Výbor pro vnější vztahy**
předseda: Jiří Pelák
místopředseda: Ladislav Mejzlík
- **Redakční rada časopisu Auditor**
předseda: Jiří Pelák
místopředseda: Ladislav Mejzlík

Úplné složení všech výborů najdete na webu www.kacr.cz v sekci O Komoře/Organizační struktura.

Editorial

V lednu letošního roku nabyla účinností novela zákona proti praní špinavých peněz (dále též „AML zákon“) a s účinností od 1. června 2021 také zákon o evidenci skutečných majitelů. Obě právní normy přinesly nové povinnosti jak pro jednotlivé společnosti, tak i pro jejich auditory. Proto jsme se rozhodli věnovat tomuto tématu většinu tohoto vydání našeho časopisu.

Klíčový materiál na toto téma pro nás připravila Martina Chrástková z Finančního analytického úřadu (dále jen „FAÚ“). Její článek přináší pohled tohoto úřadu na změny, které se dotkly činnosti auditorů při plnění povinností podle novelizovaného AML zákona a zákona o evidenci skutečných majitelů.

Náhled na nové povinnosti

auditorů ze strany FAÚ doplňují dva články na stejné téma od odborníků komory auditorů. Článek, který připravilo oddělení metodiky KA ČR, se zabývá konkrétními postupy a riziky v auditní praxi při identifikaci skutečného majitele s využitím evidence obchodního rejstříku. Příspěvek oddělení kontroly kvality přehledně shrnuje povinnosti auditora v této oblasti.

Materiály k tématu evidence skutečných majitelů uzavírá článek „Význam a přínos evidence skutečných majitelů pro identifikaci možných nekalých a nelegálních praktik“. Na příkladech z praxe ukazuje, jak se evidence skutečných majitelů stala důležitým zdrojem informací nejen v boji proti praní špinavých peněz, ale také při předcházení

a včasnému odhalování nekalých a podvodných praktik vztahujících se ke střetu zájmů.

K dodatečným povinnostem auditorů, na které se někdy trochu zapomíná, patří kromě oblasti AML také povinnosti vyplývající z právní úpravy pro oblast ochrany osobních údajů (GDPR). Vzhledem k tomu, že se stále objevují dotazy v souvislosti s postavením auditorů v rámci těchto pravidel, zařadili jsme do tohoto čísla i diskuzní článek, jehož autorkou je Alice Selby, který vysvětluje, proč je auditor při provádění povinného auditu v pozici nezávislého správce osobních údajů.

Přeji vám zajímavé čtení,

Pavel Kulhavý
editor tohoto čísla

Opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti aneb co přinesla novela AML zákona účinná od 1. ledna 2021

Martina Chrástková

Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „AML zákon“), má za sebou z legislativního pohledu významný, avšak velmi náročný rok 2020, jelikož se v jeho průběhu novelizovaná podoba AML zákona měnila Finančnímu analytickému úřadu každým dnem pod rukama. Tento proces se podařilo dotáhnout do zdárného konce, když byl zákon novelizující AML zákon vyhlášen dne 17. prosince 2020 pod číslem 527/2020 Sb. ve Sbírce zákonů a AML zákon tak dostal s účinností od 1. ledna 2021 nový kabát (dále jen „novela“). Věříme (ačkoliv až praxe ukáže), že tato obměna do budoucna povede ke zkvalitnění fungování celého AML systému v České republice, zejména k účinnějšímu předcházení praní špinavých peněz, k efektivnější detekci podezřelých transakcí a k důkladnějšímu uchování stop po přesunech finančních prostředků či jiného

majetku. V neposlední řadě je cílem novely ochrana povinných osob tak, aby byla co nejvíce ztížena možnost jejich zneužití k praní špinavých peněz a financování terorismu. Přijetím novely splnila Česká republika svůj závazek implementace evropské 5. AML směrnice¹, byly zapracovány návrhy Výboru MONEYVAL z 5. kola hodnocení České republiky a rovněž byly zapracovány potřeby a požadavky vyplývající z praxe.

Finanční analytický úřad (dále jen „Úřad“) plní funkci finanční zpravodajské jednotky pro Českou republiku, která vznikla již v červenci roku 1996. Jeho primárním a stěžejním úkolem je příjem a analýza oznámení o podezřelých obchodech. Jak opakovaně zdůrazňujeme, Úřad by nemohl plnit své úkoly efektivně, aniž by povinné osoby vykonávaly činnosti, resp. uplatňovaly opatření, které jim AML zákon ukládá. Tento článek vychází z předpokladu, že tato opatření jsou (v jejich podobě před účinností novely AML zákona) adresátům tohoto článku dostatečně známa, jelikož s nimi byli podrobně seznámeni v článku „Opatření proti legalizaci výnosů

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/843 ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice (EU) 2015/849 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu a směrnice 2009/138/ES a 2013/36/EU.

*z trestné činnosti aneb jak předcházet praní špinavých peněz*². Tento článek tak bude zaměřen na zásadní změny, které s sebou od počátku tohoto roku přinesla novela a které by měly být promítnuty nejenom do činnosti auditorů, ale i do každodenní činnosti všech povinných osob. Řádné uplatňování těchto opatření je nezbytné k tomu, abychom mohli společnými silami bojovat proti praní špinavých peněz a financování terorismu a zabránit tak zneužití finančního systému České republiky k těmto nelegálním aktivitám.

Obecně lze úvodem uvést, že novela přinesla významné změny zejména ve vztahu k povinným osobám. První změny, které si adresát AML zákona povšimne, je rozšíření okruhu povinných osob, a to především v části týkající se obchodování s nemovitými věcmi či obchodování s uměleckými díly. Změny, které se dotknou všech povinných osob, byly provedeny v ustanoveních týkajících se identifikace a kontroly, konkrétně došlo k zavedení institutu zesílené identifikace a kontroly klienta a rozšíření možnosti identifikace bez fyzické přítomnosti klienta pro všechny typy povinných osob. Vzhledem k tomu, že bylo České republice dlouhodobě vytýkáno, že AML zákon nestanovuje při porušení povinností dostatečně vysoké a odrazující sankce, došlo rovněž k významným změnám v části týkající se přestupků, mimo navýšení peněžitých sankcí rovněž k zavedení sankcí nových. V oblasti správního dozoru došlo k rozšíření dohledových pravomocí Úřadu vůči tzv. právníckým a poradenským profesím. Novela reflektuje jak požadavky Finančního akčního výboru (FATF), tak požadavky práva Evropské unie. Tato harmonizace má zajistit, aby jednotlivé státy bojovaly proti praní špinavých peněz a financování terorismu účinným a srovnatelným způsobem.

V souvislosti s novelou je třeba zmínit rovněž metodickou činnost Úřadu, která má za cíl sjednocovat postup povinných osob u typově shodných případů. Úřad vydal již v loňském roce dva zcela nové metodické pokyny, a to metodický pokyn č. 7, který je zaměřen na opatření proti politicky exponovaným osobám, tedy osobám, které mohou představovat potenciálně vyšší riziko spojené s legalizací výnosů z trestné činnosti a financováním terorismu. V souladu s požadavky 5. AML směrnice je nedílnou součástí metodického pokynu vnitrostátní seznam funkcí politicky exponovaných osob. Metodický pokyn č. 8 je pak zaměřen na problematiku kopírování průkazů totožnosti pro účely AML zákona, které Úřad s ohledem na následné zefektivnění potenciálního šetření podezřelého obchodu dlouhodobě doporučuje. Počátkem roku 2021 byl vydán metodický pokyn č. 9, který se podrobně zabývá problematikou kontroly klienta jako stěžejní povinností dle AML zákona. Tento metodický pokyn je primárně určen úvěrovým a finančním institucím, může však sloužit jako vodítko

i pro ostatní typy povinných osob (pro ty bude ušit na míru v nejbližší době). V červnu 2021 byl dále vydán nový metodický pokyn č. 3, který se zabývá zjišťováním skutečného majitele. Všechny uvedené metodické pokyny jsou dostupné na webových stránkách Úřadu³ a doporučujeme nejen auditorům, ale všem povinným osobám se s nimi seznámit. Kdykoliv tedy nastanou ve vaší praxi jakékoliv výkladové či aplikační nejasnosti, zkuste odpovědi na své otázky nalézt v těchto metodických pokynech. Pokud ani tam danou zapeklitost nevyřešíte, neváhejte se obrátit na Úřad formou kvalifikovaného dotazu.

Tento článek by měl přinést stručný náhled na nejvýraznější změny, které se dotknou, resp. mohly či měly se dotknout, činnosti auditorů při plnění povinností dle AML zákona.

Kam se z AML zákona poděla definice skutečného majitele?

Legislativním procesem procházel zpočátku ruku v ruce s návrhem novely rovněž návrh zcela nového zákona o evidenci skutečných majitelů. Problematika skutečného majitele, která byla dlouhá léta pokryta AML zákonem, jehož působnost do značné míry přesahovala, je nyní vyčleněna do samostatného zákona. Zákon č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů (dále také „zákon o evidenci skutečných majitelů“ nebo „ESM zákon“), nabyl účinnosti dne 1. června 2021. Nejzásadnější změnou je veřejné zpřístupnění údajů o skutečných majitelích a sankce za nezapsání skutečného majitele do této evidence. Cílem uvedeného mechanismu je přispět k transparentnosti právnických osob a k naplnění evidence tak, aby plnila funkci plnohodnotného a důvěryhodného informačního zdroje, a to nejen pro povinné osoby a orgány veřejné moci, ale v případě potřeby rovněž pro veřejnost. Zákon o evidenci skutečných majitelů je v gesci Ministerstva spravedlnosti České republiky.

V rámci zvyšování kvality jsme zřídili mobilní pracoviště evidence skutečných majitelů.

Kresba: Ivan Svoboda

² AUDITOR, časopis Komory auditorů České republiky, číslo 1/2020, str. 9 a násl.

³ <https://www.financnianalytickyyurad.cz/mezinarodni-a-pravni-agenda/pravni-agenda-narodni.html>

Přece jen tam definice skutečného majitele pro účely AML zákona zůstala!

AML zákon s ohledem na přijetí zákona o evidenci skutečných majitelů již definici skutečného majitele v původním rozsahu neobsahuje a odkazuje právě na tento zákon. AML směrnice však vyžaduje, aby byla pro účely AML zákona za skutečného majitele považována (vedle skutečného majitele určeného na základě kritérií stanovených ESM zákonem) i osoba, za kterou se obchod provádí. Tímto by měla být pokryta situace, kdy určitý obchod není prováděn napřímo, ale je zde využit prostředník. Roli prostředníka má v takovém případě klient, který bude zpravidla jednat v pozici tzv. bílého koně s účelem zakrýt osobu, v jejíž prospěch a z jejíhož pokynu se obchod skutečně provádí (tzv. skutečný majitel transakce).

Jak zjistím skutečného majitele klienta?

AML zákon stanoví, že povinná osoba v rámci kontroly klienta zjistí totožnost skutečného majitele a přijme opatření k ověření jeho totožnosti z důvěryhodných zdrojů s tím, že v případě, že klient podléhá povinnosti zápisu do evidence skutečných majitelů nebo obdobného registru, ověří skutečného majitele vždy alespoň z této evidence nebo obdobného registru a jednoho dalšího zdroje. Povinná osoba tak ověří skutečného majitele vždy alespoň z této evidence nebo obdobného registru (obdobným registrem je zde myšlen např. registr zahraniční), zároveň je však do AML zákona promítnut požadavek AML směrnice, podle které povinná osoba nesmí spoléhat pouze na tento zdroj informací a musí jej doplnit ještě o zdroj další. Při volbě tohoto dalšího zdroje povinná osoba zohlední rizikově orientovaný přístup. Jinými slovy, kde je riziko vyšší, je třeba zjišťovat a ověřovat totožnost skutečného majitele klienta důkladněji, za důvěryhodný zdroj lze v takovém případě považovat např. výpis z registru či databáze vedené státním orgánem nebo veřejnou listinu (např. notářský zápis). Tam, kde je riziko nižší, resp. nízké, lze za důvěryhodný zdroj považovat rovněž čestné prohlášení klienta.

Co když mi u informací o skutečném majiteli něco nesedí?

Se zjišťováním a ověřováním totožnosti skutečného majitele klienta spojuje AML zákon ještě další významnou povinnost. AML směrnice vyžaduje, aby údaje zapisované do evidence skutečných majitelů byly adekvátní, přesné, aktuální a aby s nesplněním této povinnosti byly spojeny účinné, přiměřené a odrazující opatření nebo sankce. V průběhu legislativního procesu tak byla řešena otázka, jak nejefektivněji daného účelu dosáhnout. Právní úprava, která byla zvolena, vychází z odůvodněného předpokladu, že právě povinné osoby a orgány veřejné moci budou těmi subjekty, které se budou s institutem skutečného majitele setkávat

nejčastěji a vzhledem ke skutečnosti, že tyto subjekty mají povinnost podle zvláštních právních předpisů (ať se již jedná o AML zákon či zákon o zadávání veřejných zakázek⁴ apod.) při své činnosti skutečného majitele zjišťovat, budou to právě ony, kdo nesrovnalost zpravidla zjistí a můžou tak přispět k jejímu odstranění, v konečném důsledku učinit oznámení příslušnému soudu.

V případě, že povinná osoba zjistí nesrovnalost podle zákona o evidenci skutečných majitelů, má povinnost tento rozpor řešit. Nejprve klienta na tuto skutečnost upozorní a následně klientovi za daných okolností umožní se k nesrovnalosti vyjádřit. Jak uvádí důvodová zpráva k novele, ve většině případů bude účelné požádat klienta o vyjádření k této nesrovnalosti, což mu umožní nesrovnalost vyvrátit nebo odstranit prostřednictvím podání návrhu na změnu údajů v evidenci skutečných majitelů, aby odpovídaly skutečnosti. Pokud klient nevyvrátí nebo neodstraní nesrovnalost bez zbytečného odkladu od upozornění (zpravidla do 30 dnů s přihlédnutím k určité časové náročnosti nového zápisu do evidence skutečných majitelů), povinná osoba oznámí nesrovnalost soudu. Lhůta pro podání oznámení o nesrovnalosti soudu není zákonem stanovena. Samozřejmě však platí, že čím dříve tak povinná osoba učiní, tím dříve bude nesrovnalost patrná ze samotné evidence skutečných majitelů pro ostatní povinné osoby a orgány veřejné moci, příp. pro veřejnost.

Z výše uvedené povinnosti však byla stanovena výjimka, která řeší možný konflikt mezi zájmem na správnosti údajů v evidenci skutečných majitelů na straně jedné a zájmem na nerušeném šetření podezřelého obchodu na straně druhé. V některých případech by totiž upozornění klienta na nesrovnalost mohlo vést k tomu, že klient urychleně přesune výnosy z trestné činnosti mimo dosah orgánů České republiky. Z toho důvodu se dává Úřadu možnost udělit povinné osobě pokyn, aby výše uvedený postup neuplatňovala, jestliže by tak mohlo

⁴ Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů.

dojít ke zmaření nebo ohrožení šetření podezřelého obchodu nebo probíhajícího trestního řízení.

Mimo výše uvedenou výjimku má povinná osoba povinnost řešit takovou nesrovnalost vždy. Pokud totiž povinná osoba nesplní povinnost upozornit klienta na nesrovnalost, povinnost oznámit nesrovnalost soudu či nepostupuje v souladu s pokynem Úřadu, mohla by se dopustit nově zakotvené skutkové podstaty přestupku nesplnění povinnosti ve vztahu k nesrovnalostem v evidenci skutečných majitelů.

AML zákon však neopomněl ani v případě shora uvedené povinnosti zohlednit specifické postavení auditorů a specifickou povahu jejich činnosti. Povinnost oznámit

nesrovnalost soudu se tak na auditory nevztahuje v případě, že takovou nesrovnalost zjistí během zjišťování právního postavení klienta, během jeho zastupování v soudním řízení nebo během poskytování právního poradenství. To však neplatí v případě, kdy má auditor za to, že klient žádá o právní poradenství za účelem praní špinavých peněz, v takovém případě vzniká auditorovi povinnost hlásit nesrovnalost vždy. Uvedená konstrukce, která je uplatňována již u oznamovací a informační povinnosti, má zajistit, že auditor nemá povinnost poskytovat jakékoliv informace, které se bezprostředně týkají výkonu Ústavou garantovaného práva na právní pomoc.

Hugo a Sally se baví o auditorech a asistentech auditorů

1. Asistent auditora vs. člen týmu

Ahoj Sally, tak si představ, že můj kamarád Emil, už pět let auditor OSVČ, si na práci musel přibrat i asistenta!

Na Emila se pamatuji, to mám radost, že se mu daří.

Ptal se mě, jestli musí asistenta zapsat u komory.

To nemusí, v rámci auditního týmu může auditorovi pomáhat kdokoliv, kdo splní kritéria, která si auditor nastavil v manuálu řízení kvality podle ISQC1

Jasně, musí mít hlavně potřebnou kvalifikaci, znalosti, nezávislost, bezúhonnost a zavázat se k mlčenlivosti a dodržování etických principů. A kdo se teda zapisuje do rejstříku asistentů auditora vedeným komorou?

Tam musí být zapsáni ti asistenti, kteří se v budoucnu chtějí stát auditory.

Aha, už si vzpomínám, že jsem kromě složení zkoušek musel pro získání oprávnění doložit i odbornou praxi u auditora.

Přesně. Asistent auditora evidovaný v rejstříku komory musí splňovat podmínky stanovené zákonem o auditorech a vnitřními předpisy komory, například i podmínky na kontinuální profesní vzdělávání.

No a dobře vyškolený asistent je asi taky vizitkou auditora. Ale za provedení auditu a jeho celkovou kvalitu nese stejně zodpovědnost podepisující auditor a ne jednotliví členové týmu.

„PEPíci“ neboli politicky exponované osoby

Jak již bylo uvedeno výše, Úřad vydal nový metodický pokyn zaměřený na opatření, která je třeba uplatňovat vůči politicky exponovaným osobám. Metodický pokyn vymezuje, koho je třeba považovat za politicky exponovanou osobu (dále také „PEP“), jak status politicky exponovaných osob zjišťovat, dále uvádí jednotlivá ustanovení AML zákona vztahující se k PEP a návod, jak postupovat zejména při zjišťování původu majetku PEP a při přezkoumávání zdrojů peněžních prostředků nebo jiného jejího majetku. Nedílnou součástí metodického pokynu je vnitrostátní seznam funkcí PEP, který byl vydán na základě požadavku AML směrnice. AML směrnice uložila všem členským státům vydat a aktualizovat konkrétní funkce, které jsou považovány za významné veřejné funkce. Významné veřejné funkce na úrovni orgánů a institucí Evropské unie budou konkretizovány ze strany Evropské komise. Následně pak Evropská komise vypracuje jednotný seznam, který by měl být v nejbližší době zveřejněn.

Ve vztahu ke zjišťování, zda je klient politicky exponovanou osobou či nikoliv, je třeba zdůraznit, že povinnost zjistit a zaznamenat status PEP má povinná osoba již v průběhu procesu identifikace, a to nejenom u osoby klienta, ale rovněž u fyzické osoby jednající za klienta v daném obchodu nebo obchodním vztahu a u jeho skutečného majitele, pokud je povinné osobě znám.

Tento obchod zdá se mi poněkud podezřelý...

Základní definice podezřelého obchodu se novelou nezměnila, stále se jím rozumí obchod uskutečněný za okolností vyvolávajících podezření na snahu o praní špinavých peněz nebo financování terorismu. V rámci obligatorní části definice se nově zpřesňuje množství osob, u kterých je v případě zjištění jejich výskytu na sankčních seznamech⁵, povinnost vždy podat oznámení podezřelého obchodu Komoře auditorů České republiky (dále jen „komora“). Uvedená povinnost se tak vztahuje nejenom na osobu klienta a jeho skutečného majitele, ale nově rovněž na osobu ve vlastnické nebo

řídící struktuře klienta, osobu jednající za klienta a rovněž osobu, která se jinak podílí na obchodu a je povinné osobě známa. Vzhledem k závažnosti mezinárodních sankcí, významnosti samotného institutu a pro naplnění účelu je nezbytné, aby byla zvýšená pozornost věnována jakémukoliv obchodu, který se týká sankcionovaného subjektu.

Jdeme s dobou, identifikujeme i na dálku!

Přestože je z pohledu Úřadu stále za primární a nejbezpečnější způsob identifikace považována identifikace za fyzické přítomnosti klienta, tzv. identifikace „face-to-face“, novela s ohledem na technologický vývoj a digitalizaci přinesla rovněž další způsoby identifikace, a to bez fyzické přítomnosti klienta. Distanční způsoby identifikace, ačkoliv je třeba je stále považovat za rizikovější, jako by reagovaly na aktuální celosvětovou pandemickou situaci, kdy stále více věcí, ať už soukromých či pracovních, řešíme a vyřizujeme z pohodlí domova. Právě v dnešní době se tak využití distančních formy identifikace jeví jako nejvhodnější způsob s tím, že AML zákon povinným osobám nabízí řadu variant.

AML zákon již ve své dřívější podobě umožňoval identifikaci tzv. prostřednictvím první platby (ač pouze pro finanční a úvěrové instituce při poskytování finančních služeb). Nově je předmětné ustanovení otevřeno pro všechny povinné osoby bez ohledu na účel identifikace s tím, že je třeba kumulativně splnit všechny uvedené podmínky. Zjednodušeně řečeno je tento způsob identifikace založen na těchto základních krocích: zaslání kopie průkazu totožnosti a jednoho dalšího podporného dokladu, uzavření smlouvy s klientem v textové podobě, hodnověrné prokázání existence platebního účtu u instituce působící na území Evropské unie či Evropského hospodářského prostoru, první platba ve směru od klienta k povinné osobě a nově také zpráva pro příjemce, umožňuje-li to daný platební systém. Zpráva pro příjemce by měla obsahovat informaci o účelu identifikace, označení povinné osoby a jméno a příjmení osoby, která dala platební příkaz k provedení první platby. Proces identifikace klienta je tak dokončen v okamžiku, kdy jsou naplněny všechny zákonem stanovené požadavky a povinná osoba nemá pochybnosti o totožnosti klienta. V tomto okamžiku je pak možné uzavřít s klientem obchodní vztah, resp. mu začít poskytovat služby.

Dalším způsobem, který do AML zákona vnesl zákon č. 49/2020 Sb.⁶, je tzv. elektronická identifikace. Tento způsob identifikace klienta lze z pohledu Úřadu považovat v porovnání s dalšími způsoby identifikace na dálku za bezpečnější zejména proto, že při něm dochází k ověřování identifikačních údajů ze základních registrů vedených veřejnou správou. Prvním instrumentem,

⁵ Pro Českou republiku jsou právně závazné a vynutitelné mezinárodní sankce stanovené OSN a Evropskou Unií.

⁶ Zákon, kterým se mění zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

který AML zákon k provádění tohoto způsobu identifikace vyžaduje, je občanský průkaz s aktivovaným čipem, tzv. eObčanka, nebo prostředek pro elektronickou identifikaci vydaný První certifikační autoritou, a.s. V obou případech tak dochází k identifikaci klienta přes Portál národního bodu pro identifikaci a autentizaci, tzv. NIA. Pro užití daného způsobu v praxi je třeba, aby auditor podal žádost na Správu základních registrů, doložil, že je povinnou osobou podle AML zákona a poté, co je ověřena důvodnost této žádosti, může auditor čerpat pro účely plnění povinností dle AML zákona informace přímo ze základních registrů. Druhým instrumentem, který byl v poslední době často medializován a který již svým klientům nabízí řada finančních institucí, je bankovní identita, tzv. BankID. Bankovní identita otevírá dveře k celé řadě služeb e-Governmentu i on-line službám soukromého sektoru, a to prostřednictvím přihlášení se do internetového bankovníctví.

V téměř nezměněné podobě zůstal institut tzv. zprostředkované identifikace, kdy identifikace klienta je pro povinnou osobu prováděna prostřednictvím notáře nebo kontaktního místa veřejné správy Czech POINT. Tyto orgány jsou oprávněny provádět plnohodnotnou identifikaci klienta a sepsat o ní veřejnou listinu. Podle předchozí podoby AML zákona musela být tato veřejná listina společně s přílohami doručena v listinné podobě povinné osobě, když toto doručení zajišťoval sám klient. Tento postup se však jevil nepraktickým obzvláště v případě doručování listiny do zahraničí. Novela tak umožňuje, aby oprávněný orgán na žádost klienta nebo povinné osoby zaslal listinu o identifikaci do datové schránky povinné osoby. I nadále však platí, že povinná osoba musí mít tuto veřejnou listinu k dispozici dříve, než s klientem uzavře obchodní vztah, resp. mu začne poskytovat služby.

Tento klient nepředstavuje žádné riziko...

Novela s sebou přinesla zásadní koncepční změnu ve vztahu k institutu zjednodušené identifikace a kontroly klienta. AML zákon již neobsahuje taxativní vymezení případů, kdy je tento institut možné použít. Nově je obecným předpokladem pro jeho uplatnění skutečnost, že kombinace daného klienta a produktu bude v souladu s hodnocením rizik vystavena nízké míře rizika. AML zákon vyžaduje, aby nižší rizikovost takových klientů a produktů byla řádně odůvodněna v hodnocení rizik zpracovaném povinnou osobou a současně nesmí být tito klienti a produkty označeny za rizikové v národním hodnocení rizik. Pro úplnost je třeba dodat, že uvedený institut nelze použít ani v případě jakéhokoliv napojení takového klienta či produktu na vysoce rizikovou třetí zemi⁷ a klientem nesmí být PEP. V případě, že jsou uvedené podmínky splněny, stanoví AML zákon minimální standard, který musí být při uplatnění

tohoto institutu splněn. Zjednodušeně řečeno je třeba, aby povinná osoba ověřila a zaznamenala splnění shora uvedených podmínek, vhodným způsobem zjistila a zaznamenala identifikační údaje klienta a údaje k ověření totožnosti jeho skutečného majitele a zjistila a ověřila, že klient není PEP nebo osoba na sankčních seznamech. Zjednodušená identifikace a kontrola klienta tak spočívá zejména v tom, že povinná osoba nemusí postupovat v plném rozsahu podle standardních ustanovení AML zákona upravujících identifikaci a kontrolu klienta. Způsob zaznamenávání údajů není výslovně stanoven, je tedy na uvážení povinné osoby, který způsob je s ohledem na povahu její činnosti (a samozřejmě i s ohledem na její vlastní bezpečnost) nejvhodnější (videohovor, e-mailová komunikace apod.). Stále je však třeba mít na mysli, že je tento institut výjimkou spojenou se zvýšenými nároky jak z hlediska hodnocení rizik provedeného danou povinnou osobou, tak z hlediska jeho dokumentace.

A naopak – zvýšená rizika všude, kam se podívám aneb Nový institut zesílené identifikace a kontroly klienta

Zcela novým institutem, který je třeba promítnout do postupů při plnění AML povinností, je institut zesílené identifikace a kontroly klienta. Tento institut je zakotven v AML směrnici již od její prvotní podoby, český zákonodárce se však explicitnímu zakotvení tohoto institutu nějakou dobu bránil, protože jej s ohledem na skutečnost, že proces standardní kontroly klienta obsahuje celou řadu nástrojů k tomu, aby bylo dosaženo požadovaného cíle, považoval za nadbytečný. Jelikož je však Česká republika vázána nejenom touto směrnicí, ale i mezinárodními standardy vydávanými Finančním akčním výborem (FATF), a je tak v rámci implementace těchto předpisů mezinárodními organizacemi pravidelně hodnocena, bylo v rámci přípravy novely rozhodnuto o vytvoření zcela nového ustanovení, které bude institut zesílené identifikace a kontroly klienta výslovně upravovat.

Tento institut lze rozdělit na dvě části, a to na část fakultativní, dle které povinná osoba uplatňuje opatření zesílené identifikace a kontroly klienta v případech, které si sama ve svém hodnocení rizik vyhodnotí jako případy zvýšeného rizika, a na část obligatorní, kdy povinná osoba uplatňuje tato opatření vždy, a to v taxativně vymezených případech. Těmito případy jsou situace, kdy obchod nebo obchodní vztah souvisí s vysoce rizikovou třetí zemí nebo s politicky exponovanou osobou. K tomuto institutu je třeba přistupovat tak, že se nejedná o samostatný institut, nýbrž o dílčí, specifickou součást standardní identifikace a kontroly klienta. Povinná osoba tudíž musí zároveň splnit i požadavky standardní identifikace a kontroly klienta. AML zákon stanoví konkrétní

⁷ Za vysoce rizikovou třetí zemi je považována země, kterou je na základě přímo použitelného předpisu Evropské unie nebo z jiného důvodu (seznam sestavený Finančním akčním výborem) třeba považovat za vysoce rizikovou.

opatření, která je třeba uplatňovat v rozsahu potřebném k účinnému řízení zjištěného rizika; není tak třeba uplatňovat všechna vyjmenovaná opatření. Stejně jako u standardní kontroly klienta i zde platí, že povinná osoba musí mít o klientovi dostatek informací, aby se sama (byť nevědomě) nepodílela na protiprávní činnosti svého klienta.

Nad rámec standardní kontroly klienta tak povinná osoba získá další dokumenty nebo informace o klientovi, jeho skutečném majiteli, zamýšlené povaze obchodního vztahu či zdroji peněžních prostředků, tyto dokumenty nebo informace ověřuje z více důvěryhodných zdrojů a současně tyto obchody a obchodní vztahy pravidelně a zesíleně sleduje.

Veškeré dokumenty a informace, které auditor získá o klientovi v průběhu procesu jeho identifikace a kontroly, a další AML zákonem vymezené záznamy, uchovává auditor tak, aby byla zajištěna zpětná rekonstruovatelnost konkrétního obchodu či obchodního vztahu a postupů s nimi spojených, a to prokazatelným způsobem. Cílem je, aby obchody a obchodní vztahy byly zadokumentovány tak, aby dokumentace mohla případně sloužit jako důkaz v trestním řízení.

Profesní komory napsaly „kuchařky“, „vařte“ podle nich!

AML zákon nestanoví povinnosti pouze povinným osobám, ale od letošního roku i profesním komorám, a to ve vztahu k jejich členům. Vzhledem k tomu, že tzv. právnické a poradenské profese jsou zranitelné vůči rizikům spojeným s praním špinavých peněz a rovněž s ohledem na obecně nízké povědomí o těchto rizicích (a bohužel dost často i povinnostech vyplývajících těmto profesím z AML zákona), je nově zakotvena povinnost profesních komor vypracovat písemně metodickou informaci k zavedení a uplatňování strategií a postupů při činnosti jejich členů. Profesní komory tak pro své členy vypracovávají metodickou pomůcku (obdobnou známému systému vnitřních zásad), tedy jak často říkáme „kuchařku“, která je konkrétním návodem pro členy příslušných profesních komor, jak v jednotlivých krocích postupovat při uplatňování povinností podle AML zákona. Součástí této metodické informace je i písemné hodnocení rizik. Z pohledu Úřadu lze důrazně doporučit, aby se auditori důkladně a podrobně s metodickou pomůckou komory seznámili, neboť věříme, že pro ně bude v praxi velmi užitečným pomocníkem.

Hugo a Sally se baví o auditorovi a asistentovi auditora

2. Dokumentace práce auditního týmu

Hugo, je si Emil vědom toho, co pro provedení auditu znamená, když na něm nepracuje pouze sám auditor, ale využívá práce členů auditního týmu?

To určitě je. Zadává asistentovi práci a kontroluje jeho výstupy.

Jen mu připomeň, co všechno musí být zdokumentováno ve spise v souvislosti s auditním týmem.

Už jsem mu říkal, aby si dal pozor, že každý dokument připravený asistentem musí zrevidovat a zaznamenat v něm, kdy jako auditor kontrolu provedl.

Kontrola je důležitá, ale ve spise je třeba zaznamenat i proběhlou komunikaci v rámci týmu. Zejména úvodní schůzku auditního týmu, kde se probírá nezávislost členů týmu, strategie a plán auditu, materialita, riziko podvodu, rozdělení úkolů, uplatňování profesního skepticismu a tak.

I když jsou jen dva? To je zase papírování! Ale on je to požadavek ISA a co není zdokumentováno, jako by nebylo provedeno, že?

Dodržuj AML povinnosti, nebo na tebe vletí „FAÚčko“

Zásadní koncepční změna se týká správního dozoru u tzv. právnických a poradenských profesí a případného, následně vedeného řízení o přestupku. Příslušníci tzv. právnických a poradenských profesí byli dle předchozí právní úpravy, a to právě s ohledem na jejich již zmiňované specifické postavení a na specifickou povahu jejich činnosti, vyjmuti z působnosti správního trestání a při porušení AML povinností podléhali „pouze“ správnímu disciplinárnímu trestání, a to podle jednotlivých stavovských předpisů. Touto úpravou byly doširoka rozevřeny nůžky mezi maximální možnou sankcí uloženou za totožné protiprávní jednání povinných osob – příslušníka tzv. právníké a poradenské profese a ostatních povinných osob, ale i v rámci jednotlivých stavovských profesí. Novela tak přinesla v této oblasti zásadní změnu, která explicitně zařadila příslušné profesní komory mezi dozorní úřady pro správní dozor nad plněním AML povinností. Komora je tak nově prvostupňovým správním orgánem, který provádí řízení o přestupcích s tím, že skutkové podstaty jednotlivých přestupků jsou upraveny v AML zákoně. Řízení o přestupku je tak

vedeno dle zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich⁸ s tím, že zákon o auditorech⁹ zakotvil konkrétní vlastní ustanovení, která se budou při řízení o přestupku vedeném komorou uplatňovat i nadále. Jedná se o ustanovení vztahující se k podrobnostem řízení, lhůtám pro zahlazení přestupku a jeho zveřejnění. Druhostupňovým orgánem je Rada pro veřejný dohled nad auditem, která je však současně oprávněna vést řízení o přestupcích v prvním stupni v případě, kdy se týkají mlčenlivosti stanovené AML zákonem.

Kdy tedy nastupuje pravomoc Úřadu ke kontrole plnění AML povinností u auditora? A kdy pravomoc Úřadu vést s auditorem řízení o přestupku? Odpověď na obě otázky je obdobná. Pravomoc úřadu je v obou situacích subsidiární, to znamená, že nastupuje až ve chvíli, kdy komora nekoná v AML zákonem stanovených lhůtách. Úřad tedy může zahájit kontrolu dodržování AML povinností u auditora v případě, že tuto kontrolu nezahájí komora do 60 dnů ode dne, kdy jí byl doručen písemný podnět Úřadu. Pokud komora v této lhůtě kontrolu zahájí, vede ji sama a následně Úřad uvědomí o jejím zahájení a jejím výsledku. Pokud Úřad zjistí, že došlo k porušení AML povinností ze strany

Hugo a Sally se baví o auditorovi a asistentovi auditora

Správně. Čím je auditní tým větší, tím je podstatnější i správně nastavená komunikace, rozdělení úkolů a odpovědností.

A skutečně musí podepisující auditor zrevidovat veškerou dokumentaci připravenou auditním týmem, pokud je v týmu více asistentů?

To nemusí. Pokud by v týmu pracoval i zkušený asistent, auditor by na něj mohl kontrolu práce méně zkušených asistentů delegovat, ale pouze u oblastí neobsahujících významná rizika. Auditor musí vždy odsouhlasit alespoň dokumentaci týkající se významných úsudků, sporných záležitostí a významných rizik.

Takže třeba materialitu, plán auditu, sumář identifikovaných nesprávností, dokumentaci týkající se významných odhadů, podvodu a samozřejmě formulaci zprávy auditora a celkové ověření obsahu účetní závěrky?

Přesně.

-MCh-

⁸ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.

⁹ Zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech a o změně některých zákonů (zákon o auditorech), ve znění pozdějších předpisů.

auditora, předá toto zjištění komoře, která musí zahájit kontrolu nebo řízení o přestupku do 60 dnů ode dne, kdy jí bylo zjištění předáno. Pokud tak neučiní, může řízení o přestupku zahájit Úřad. Z procesního hlediska se pro auditora nic zásadního nemění, oba dozorčí orgány postupují dle stejných právních předpisů (v případě vedení řízení o přestupku komorou pouze s již uvedeným korektivem). AML zákon samozřejmě ani v tomto případě neopomněl specifické postavení příslušníků tzv. právnických a poradenských profesí. Úřadu se sice umožňuje jednat v rámci výkonu dozoru s auditory napřímo, avšak samozřejmě za respektování informací, které podléhají speciální právní ochraně. Úřad je také oprávněn vstupovat do prostor a seznamovat se s písemnostmi, avšak pouze za přítomnosti auditora, příp. rovněž za přítomnosti zástupce komory. Tímto mechanismem by měla být ochrana citlivých údajů dostatečným způsobem zaručena.

V rámci novely AML zákona došlo rovněž k výraznému navýšení horních hranic peněžitých sankcí za přestupky dle tohoto zákona. Dozorčí orgány však budou i nadále ukládat pokuty na základě vlastního správního uvážení s přihlédnutím ke všem konkrétním okolnostem případu.

A jedna aktualita na závěr...

Hodnocení rizik, jak je vám jistě známo, neprobíhá pouze na úrovni jednotlivých povinných osob, resp. příslušných profesních komor, ale rovněž na úrovni České republiky. První kolo národního hodnocení rizik již odvál čas a bylo tak třeba reagovat na aktuální rizika, kterým je Česká republika, její hospodářský systém, ale i vnější stabilita, vystavena. Druhé kolo národního hodnocení rizik probíhalo od roku 2019 do poloviny roku 2021. Zpráva o druhém kole byla schválena vládou na jejím zasedání v červenci 2021 a její veřejná část je dostupná na webových stránkách Úřadu. Části neveřejné jsou, tak jako tomu bylo i u zprávy předchozí, distribuovány na základě individuálních žádostí tak, aby měly jednotlivé sektory povinných osob k dispozici potřebný rozsah informací vztahující se k jimi vykonávané činnosti.

Dočetli jste až sem?

Pokud ano, dovolte mi vám poděkovat! Nejenom za váš zájem o problematiku praní špinavých peněz a financování terorismu, ale zejména za dodržování AML zákonem stanovených povinností ve vaší každodenní praxi. Oznámení o podezřelých obchodech ze strany povinných osob jsou pro Úřad stále největším a nejvýznamnějším zdrojem informací. Povinné osoby by měly být a jsou pro dozorčí úřady primárně partnerem, protože pouze společnými silami můžeme dosáhnout společného cíle. Cíle, aby se v našem finančním systému netočily a nepraly špinavé peníze získané z krádeží, daňových úniků, zpronevěry, korupce, úplatků, podvodů, ale také např. z prodeje drog, obchodování s lidmi či z dětské pornografie. Domnívám se, že nikdo z nás by se na těchto nelegálních činnostech podílet nechtěl, a to bez ohledu na správně právní či trestně právní postih, protože nám to nedovolí morální hodnoty každého z nás.

Martina Chrátková

Mgr. Martina Chrátková pracuje v Právním odboru Finančního analytického úřadu. Je absolventka Právníké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci a v letech 2014–2017 pracovala na Ministerstvu financí České republiky v odboru Legislativa a právní služby. Hlavní náplní její činnosti bylo zastupování České republiky – Ministerstva financí v řízeních dle zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, a dále dle zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů. V rámci právního zastupování zastupovala v řízeních před soudem rovněž tehdejší Finanční analytický útvar Ministerstva financí. Hlavní náplní její činnosti na FAÚ, kde působí od počátku roku 2018, je sepisování stanovisek na základě kvalifikovaných dotazů k výkladu ustanovení zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů, vedení správních řízení a mezinárodní agenda.

Identifikace skutečného majitele při využití evidence obchodního rejstříku v auditní praxi

Auditor musí v souvislosti s plněním povinností jako povinné osoby podle zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „AML zákon“), provést kontrolu klienta nejen před uzavřením obchodu, ale také v době trvání obchodního vztahu podle ustanovení § 9 tohoto zákona. Kontrola klienta zahrnuje také zjišťování vlastnické, řídicí struktury a jeho skutečného majitele.

Již od 1. ledna 2019 mohl auditor pro tento účel využívat informace o skutečném majiteli svého klienta (právnícké osoby zapsané do obchodního rejstříku), které jsou povinně zapsány v evidenci skutečných majitelů vedené příslušným rejstříkovým soudem podle zákona 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o veřejných rejstřících“). Evidence byla zřízena zákonem č. 368/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, kterým byl novelizován i zákon o veřejných rejstřících s účinností od 1. ledna 2018. Na základě přechodného ustanovení k tomuto zákonu byly právnické osoby zapsané do obchodního rejstříku povinny oznámit údaje o skutečném majiteli do jednoho roku ode dne nabytí účinnosti zákona o veřejných rejstřících. Ostatní zapsané právnické osoby byly povinny oznámit údaje o skutečném majiteli do tří let ode dne nabytí účinnosti zákona o veřejných rejstřících (tj. od 1. ledna 2021). Z toho důvodu bylo možné využít evidenci skutečných majitelů až od 1. ledna 2019 pro právnické osoby zapsané do obchodního rejstříku, protože před tímto datem neměly povinnost údaje o skutečném majiteli oznamovat.

S účinností od 1. června 2021 došlo v této oblasti k rozsáhlé změně právní úpravy, a to v důsledku přijetí nového zákona č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů (dále jen „ESM zákon“), který zcela samostatně řeší problematiku identifikace a evidence skutečných majitelů (dále jen „Evidence“) včetně sankcí za neplnění zákonných povinností ze strany evidujících osob, a úplně tak nahradil právní úpravu v zákoně o veřejných rejstřících. Pro praxi je důležité ještě zmínit přechodná ustanovení ESM zákona, která při stanovení lhůt pro naplnění povinností tohoto zákona zohledňují skutečnost, zda evidující osoba již měla či neměla podle předchozí právní úpravy v Evidenci zapsané údaje o svém skutečném majiteli. Ve zkratce platí podle § 60 ESM zákona následující pravidla:

- evidující osoby, jež jsou obchodními korporacemi a jež zajistily zápis údajů o svém skutečném majiteli podle

předchozí právní úpravy a dle lhůt svého vzniku podle § 60 odst. 3 ESM zákona, jsou povinny zajistit do šesti měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, aby platné údaje odpovídaly zákonným požadavkům;

- evidující osoby, jež jsou obchodními korporacemi a jež nezajistily zápis údajů o svém skutečném majiteli podle předchozí právní úpravy nebo nedodržely lhůty podle § 60 odst. 3 ESM zákona pro zápis údajů o svém skutečném majiteli podle předchozí právní úpravy, jsou povinny zajistit, aby platné údaje odpovídaly zákonným požadavkům již od data účinnosti ESM zákona;
- evidující osoby, které nejsou obchodními korporacemi, jsou povinny naplnit stejnou zákonnou povinnost ve lhůtě do jednoho roku od nabytí účinnosti ESM zákona, resp. ve lhůtě šesti měsíců v případě, že dosud nezajistily zápis žádného údaje o svém skutečném majiteli.

S účinností ESM zákona nabyla účinnosti také část novely AML zákona týkající se zejména postupu povinných osob (včetně auditorů) při zjištění nesrovnalosti v evidenci skutečných majitelů a sankcí za jeho nedodržení.

Evidence je informačním systémem veřejné správy a po novele se částečně stala i veřejným rejstříkem, protože některé informace v ní uvedené jsou již také veřejně přístupné. Auditor je podle ustanovení § 16 odst. 2 písm. o) ESM zákona oprávněn zajistit si do ní dálkový přístup a získat tak úplný výpis platných údajů a údajů, které byly vymazány bez náhrady nebo s nahrazením novými údaji. Náležitosti žádosti a způsob, jakým ministerstvo spravedlnosti (dále jen „MS“) umožní dálkový přístup k údajům v Evidenci, stanoví

U takového domu bych taky nechtěl být zapsán jako skutečný vlastník.

Kresba: Ivan Svoboda

§ 17 ESM zákona a vyhláška č. 180/2021 Sb., o náležitostech formulářů k evidenci skutečných majitelů a o změně souvisejících vyhlášek, která upravuje podrobnosti těchto náležitostí, formu a datovou strukturu formuláře pro:

- žádost o zřízení dálkového přístupu k údajům v Evidenci,
- návrh na provedení zápisu do Evidence,
- návrh na znepřístupnění údajů v Evidenci podle § 32 ESM zákona,

Hugo a Sally se baví o auditorovi a asistentovi auditora

3. Komunikace v týmu

Sally představ si, co se mi stalo. Trochu jsem nestíhal, tak jsem dost práce delegoval na zkušeného asistenta. A on mi vůbec neřekl, že během auditu narazil na celou řadu nesprávností.

A proč tam bylo tolik nesprávností? To byl nový klient?

Ne, klienta dobře známe a vždy tam bylo vše v pořádku. Ukázalo se ale, že došlo k poměrně velké obměně zaměstnanců, ti noví nedodržovali zavedené postupy a některé věci neuměli. To ale není podstatné.

Podstatné je, že jsi to zjistil až na konci auditu, vid?

Přesně, kontroloval jsem spis před závěrečnou schůzkou s vedením a zjistil jsem, že těch nesprávností, i když je všechny opravili, je tolik, že mají dopad na strategii a plán auditu. Museli jsme snížit prováděcí materialitu a identifikovali jsme díky tomu nová rizika a víš, co to znamená, ne?

Dovedu si to představit: rozšířit vzorky, změnit způsob testování, zkrátka spousta další práce.

Vůbec nechápu, že si to můj asistent neuvědomil. Myslel si, že opravené nesprávnosti na audit žádný dopad nemají. Den před vydáním výroku a já musím vysvětlovat klientovi, že potřebujeme další tři dny.

Hugo, to byla ale i tvoje chyba. Jako auditor se nemůžeš spoléhat na to, že zkušený asistent bude postupovat vždy správně. Třeba se s takovou situací ještě nikdy nasetkal, nebo jeho profesní úsudek o možném dopadu byl jiný než tvůj.

No, to tedy byl.

Já na úvodní schůzce týmu vždy stanovím pravidlo, že o každé zjištěné nesprávnosti budou okamžitě informováni všichni členové týmu včetně mě. Mohu tak včas reagovat.

To je dobrý nápad. Pro příště.

- návrh na zajištění automatického průpisu podle § 41 odst. 2 a § 61 odst. 2 ESM zákona.

Dálkový přístup je umožněn prostřednictvím aplikace MS¹. K využití této aplikace je nezbytné s využitím elektronické identifikace prokázání totožnosti fyzických osob, které budou k údajům za oprávněnou osobu (povinnou osobu) přistupovat. Na základě žádosti, která je podle § 2 odst. 2 vyhlášky dostupná na webových stránkách Evidence zřízených MS². Oprávnění k dálkovému přístupu oprávněné osoby platí nejvýše dva roky a lze jej opakovaně prodlužovat vždy nejvýše o dva roky.

Obecně řečeno mohou informace uvedené v Evidenci auditorovi posloužit jako další zdroj důkazních informací o klientovi za předpokladu, že se nebudou lišit od důkazních informací, které auditor získá z jiných zdrojů (např. dotazováním klienta), a to nejen pro potřeby AML zákona, ale také naplnění souvisejících povinností podle zákona č. 93/2009 Sb., o auditorech a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZoA“), případně povinností vyplývajících z mezinárodních auditorských postupů, kterými je auditor při své činnosti vázán. Pro úplnost ještě doplňujeme, že využití Evidence pro naplnění povinností vyplývajících auditorům z AML zákona je v souladu s ustanovením § 9 odst. 2 písm. b) AML zákona třeba využít ještě alespoň jednoho dalšího informačního zdroje.

Jakým způsobem by měl auditor reagovat na situace, kdy nedojde k souladu mezi informacemi uvedenými v Evidenci a těmi, jež získá z jiných zdrojů? Může dojít k několika různým situacím:

A. Informace v Evidenci nejsou vůbec uvedeny, ale klient je auditorovi poskytnut

V takovém případě auditor nemůže využít informace v Evidenci, ale nemusí to nutně znamenat, že klient něco tají. Je důležité se klienta dotázat a vyhodnotit jím sdělené informace. Může se jednat o opomenutí, či klient může mít nějaký závažný důvod. Auditor však musí posoudit dopad nesplnění zákonné povinnosti zejména podle mezinárodních auditorských standardů (např. ISA 250 „Přihlížení k právním předpisům při auditu účetní závěrky“ a ISA 240 „Postupy auditorů souvisejících s podvody při auditu účetní závěrky“), ESM zákona a dalších právních předpisů do účetní závěrky klienta (např. omezení příjmu finanční podpory).

Z titulu porušení ESM zákona se klient se vystavuje riziku následujících sankcí:

- a) finanční (pokuta až do výše 500 tis. korun) evinující osobě zejména za neuvedení žádného údaje do Evidence, resp. skutečnému majiteli (koncovému příjemci, osobě s koncovým vlivem) za neposkytnutí potřebné součinnosti, pokud toto porušení potvrdí soud;

- b) sankce dopadající přímo do vnitřních poměrů obchodní korporace spočívající v omezení (zákazu) výplaty podílu na zisku a v omezení výkonu hlasovacích práv těch společníků (nebo rozhodování v postavení jediného společníka), kteří nebudou zapsáni jako skuteční majitelé, ačkoliv jimi ve skutečnosti jsou.

Pokud auditor získá informace od klienta, popř. je schopen zajistit si je z jiných informačních zdrojů, může dojít k závěru, že zůstala zachována klientova důvěryhodnost a je schopen zakázku přijmout či dokončit.

V souvislosti s účinností § 15a AML zákona vzniká auditorovi jako povinné osobě nová povinnost. Zjistí-li auditor při provádění identifikace nebo kontroly klienta nesrovnalost podle ESM zákona, upozorní na to klienta. V rámci upozornění auditor uvede, v čem nesrovnalost spatřuje. Neodstraní-li nebo nevyvrátí-li klient nesrovnalost bez zbytečného odkladu od upozornění, oznámí auditor nesrovnalost soudu, který je příslušný k řízení o nesrovnalosti podle ESM zákona. Oznámení nesrovnalosti soudu musí být doloženo skutečnostmi nebo písemnostmi, které nesrovnalost osvědčují, a vyjádřením klienta, pokud jej učinil. Auditor nemusí tuto povinnost plnit pouze v případě, kdy bude postupovat podle § 26 odst. 1 AML zákona. Za neplnění této povinnosti může být auditorovi podle AML zákona uložena pokuta:

- a) až do výše 100 tis. korun za porušení povinnosti upozornit klienta na nesrovnalost,
- b) až do výše 1 mil. korun za porušení povinnosti oznámit nesrovnalost soudu příslušnému k řízení o nesrovnalosti podle ESM zákona.

B. Informace uvedené v Evidenci se liší od informací poskytnutých klientem či se liší od informací uvedených ve zprávě o vztazích mezi ovládající osobou a osobou ovládanou a mezi ovládanou osobou a osobami ovládanými stejnou ovládající osobou (dále jen „zpráva o vztazích“)

Tato situace bude představovat zónu mezi situací A a C. Auditor by si měl vyžádat vysvětlení klienta a jeho písemné prohlášení v souladu s mezinárodním auditorským standardem ISA 580 „Písemná prohlášení“. Na základě posouzení konkrétní situace pak bude nutné vyhodnotit spolehlivost a důvěryhodnost takového písemného prohlášení klienta např. i v případě, že klient nebude schopen či ochoten rozdíly uspokojivě zdůvodnit. Zaměčování skutečného stavu či záměrné poskytování protichůdných informací by auditor měl posuzovat optikou rizika možného podvodu nejen ve vztahu k určování skutečného majitele, ale i k dalším klientem poskytnutým informacím a prohlášením a postupovat zejména podle mezinárodního auditorského standardu ISA 250 „Přihlížení k právním předpisům při auditu účetní závěrky“

¹ <https://esm.justice.cz/ias/issm>

² <https://esm.justice.cz/ias/issm/podani>

a ISA 240 „Postupy auditorů související s podvody při auditu účetní závěrky“. Zároveň by auditor také měl vyhodnotit, zda zůstala zachována klientova důvěryhodnost a zda je schopen takovou zakázku přijmout či dokončit.

Na obecné úrovni lze jen velmi obtížně říci, jak rozsáhlý dopad auditorem zjištěné skutečnosti mohou mít na výrok auditora. Vždy bude východiskem auditorovo posouzení všech rizik a okolností konkrétní zakázky a vyhodnocení důkazních informací. Může dojít k případům, kdy auditor při realizaci zakázky dojde po vyhodnocení všech důkazních informací k závěru, že klient porušuje svoji povinnost přiměřené součinnosti s auditorem dané ustanovením § 21 odst. 2 ZoA, a měl by proto zvážit možnost odstoupení od smlouvy s klientem.

Posouzení toho, zda informace uvedené ve zprávě o vztazích jsou v rozporu s informacemi uvedenými v Evidenci, bude vždy záviset na konkrétní situaci a vzhledem ke skutečnosti, že náležitosti se řídí dvěma různými právními předpisy, může si kvalifikované posouzení vyžádat i stanovisko právníků.

Klient se i v tomto případě vystavuje riziku následujících sankcí z titulu porušení ESM zákona (které už jsme vypisovali).

Pokud však klient zamlčuje skutečný stav či záměrně poskytuje protichůdné informace týkající se skutečného majitele, auditor by měl zvážit, zda neporušuje ustanovení AML zákona, protože nesplnění povinnosti podle § 10 AML je jedním ze znaků podezřelého obchodu podle § 6 AML. Pokud auditor vyhodnotí, že se jedná o podezřelý obchod, neměl by podle ustanovení § 15 AML zákona zakázku přijmout nebo v obchodním vztahu pokračovat. Za porušení této povinnosti může být auditorovi jako povinné osobě podle AML zákona stanovena sankce až do výše 10 mil. korun, resp. do 30 mil. korun či dvojnásobek neoprávněně získaného prospěchu (uloží vyšší z hodnot).

Zároveň je auditor povinen jako povinná osoba dodržet již zmiňovaný požadavek § 15a AML zákona.

C. Informace nejsou uvedeny v Evidenci a klient je nechce auditorovi sdělit

V tomto případě je třeba rozlišit dvě situace:

- Auditor uzavírá novou zakázku s klientem
 - Pokud by výše uvedené skutečnosti zjistil a vedly by k omezení rozsahu jeho práce, pak by auditor v souladu s mezinárodním auditorským standardem ISA 210 „Sjednávání podmínek auditních zakázek“ (dále jen „ISA 210“) neměl takovou zakázku vůbec přijmout.
 - Auditor by měl také zvážit, zda neporušuje ustanovení AML zákona, protože nesplnění povinnosti podle § 10 AML je jedním ze znaků podezřelého obchodu podle § 6 AML. Pokud vyhodnotí, že se jedná o podezřelý obchod, neměl by podle ustanovení § 15 AML zákona takovou zakázku

přijmout a tudíž uzavřít smlouvu s klientem. Za porušení této povinnosti může být auditorovi jako povinné osobě podle AML zákona stanovena sankce až do výše 10 mil. korun, resp. do 30 mil. korun či dvojnásobek neoprávněně získaného prospěchu (uloží vyšší z hodnot).

- Auditor je povinen postupovat v souladu s požadavkem § 15a AML zákona, jinak se vystavuje riziku pokuty.
- Klient se i v tomto případě vystavuje riziku sankcí podle ESM zákona.
- Auditor pokračuje v již existujícím obchodním vztahu
 - Klient však informace v Evidenci nezveřejní a odmítne auditorovi aktuální stav sdělit. V takovém případě klient významně porušuje svoji povinnost přiměřené součinnosti s auditorem podle ustanovení § 21 odst. 2 ZoA, pak by měl auditor zvážit možnost odstoupení od smlouvy. Pro úplnost dodáváme, že požadavky ISA 210 se aplikují i na opakující se zakázky. Je třeba upozornit, že odstoupení od smlouvy o povinném auditu je auditor povinen v souladu s ustanovením § 17a odst. 4 ZoA oznámit Radě pro veřejný dohled nad auditem.
 - Auditor by měl také zvážit, zda neporušuje ustanovení AML zákona, protože nesplnění povinnosti podle § 10 AML je jedním ze znaků podezřelého obchodu podle § 6 AML i v případě obchodního vztahu. Pokud auditor vyhodnotí, že se jedná o podezřelý obchodní vztah, neměl by podle ustanovení § 15 AML zákona v takové zakázce pokračovat. Za porušení této povinnosti může být auditorovi jako povinné osobě podle AML zákona stanovena sankce až do výše 10 mil. korun, resp. do 30 mil. korun či dvojnásobek neoprávněně získaného prospěchu (uloží vyšší z hodnot).
 - Auditor je povinen postupovat v souladu s požadavkem § 15a AML zákona, jinak se vystavuje riziku pokuty.
 - Klient se i v tomto případě vystavuje riziku sankcí podle ESM zákona.

Na závěr bychom chtěli doplnit, že problematika identifikace skutečného majitele je velmi složitá z hlediska právní úpravy i jejího výkladu a aplikace v praxi. Může docházet k celé řadě na posouzení velmi složitých situací. Také proto připravilo MS ve spolupráci s Finančním analytickým úřadem Příručku evidování skutečného majitele, která je dostupná na webových stránkách FAÚ i Evidence skutečných majitelů spravovanou MS.

V tomto článku jsme se proto pokusili předložit auditorům základní informace v souvislosti s rozsáhlou změnou právní úpravy a nastínit základní východiska, která by měl auditor při svém rozhodování týkajícím se vyhodnocování informací o skutečném majiteli zvažovat i s ohledem na regulaci auditní praxe.

Význam a přínos evidence skutečných majitelů pro identifikaci možných nekalých a nelegálních praktik

Kateřina Halásek
Dosedělová

Eliška Marková

Důležitou součástí prevenčních i detekčních programů společností je také identifikace spřízněných stran a transakcí s nimi. Samotný fakt, že se jedná o transakci se spřízněnou stranou, neznamená, že jde automaticky o nekalé či podvodné jednání. V rámci vnitřních kontrolních mechanismů společností je však potřeba posuzovat a analyzovat takové transakce jako potenciálně rizikové, a to především kvůli případnému střetu zájmů. V takovém případě může být transakce se spřízněnou stranou pro společnost často nevýhodná nebo může být dokonce uzavřena s cílem společnost poškodit.

Aby však bylo vůbec možné zjistit, že jde o transakci se spřízněnou stranou, je nezbytné vědět, kdo je skutečným majitelem dané společnosti.

Přestože evidence skutečných majitelů existuje v České republice již od roku 2018, většina společností svoji povinnost zapsat skutečného majitele do této evidence opomíjela. Dostupné zdroje uvádějí, že svoji povinnost zatím splnila jen asi třetina společností. Zásadní zlepšení, co se transparentnosti evidence skutečných majitelů týče, by tak měl přinést zákon č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů (dále jen „ESM zákon“), který nabyl účinnosti 1. června 2021.

ESM zákon totiž zavedl sankce pro společnosti, tzv. evidující osoby, které svou povinnost nesplní. Kromě finanční sankce pro evidující osobu až do výše 500 tis. korun stanovuje ESM zákon nově také sankce přímo pro neregistrované skutečné majitele. Nezapsaný skutečný majitel nebude moci vykonávat svá hlasovací práva při rozhodování nejvyšších orgánů společnosti. Kromě tohoto společnost nebude smět nezapsanému skutečnému majiteli (přímo či prostřednictvím právnické osoby, jejímž je skutečným majitelem) vyplatit podíl na zisku či likvidačním zůstatku.

Kromě toho ESM zákon zavedl také opatření, která by měla vést ke zkvalitnění registrovaných dat. U společností, kde je možné skutečného majitele dovodit z informací zapsaných v obchodním rejstříku, jsou tyto informace automaticky propsány do evidence skutečných majitelů.

Významný přínos pro efektivnější vnitřní kontroly společností má také zpřístupnění části informací o skutečných majitelích veřejnosti. Veřejné jsou nově

například informace o jméně a příjmení skutečného majitele, státu, ve kterém má bydliště, roku a měsíci jeho narození, státním občanství, velikosti jeho podílu, povaze jeho postavení, datu, od kterého je či byl skutečným majitelem a další.

V neposlední řadě je třeba zmínit i osobu skutečného majitele. Podle nového zákona je totiž skutečným majitelem jak fyzická osoba, která je konečným příjemcem výhod z právnické osoby, tak i fyzická osoba, která má vliv na právnickou osobu a kvůli tomu ovlivňuje její jednání.

Díky novému Evidenčnímu zákonu by tedy mohly být informace v evidenci skutečných majitelů úplnější, správnější a aktuálnější. Evidence skutečných majitelů by se tak mohla stát důležitým zdrojem informací nejen v boji proti praní špinavých peněz, ale také při předcházení a včasném odhalování nekalých a podvodných praktik vztahujících se ke střetu zájmů.

Jak bylo naznačeno v úvodu, střet zájmů může mít řadu podob a může být zneužit v neprospěch společnosti různými způsoby. Velmi často jde o střet zájmů zaměstnance, který je v pozici, ve které může ovlivnit výběr dodavatele. Může jít o jednatele společnosti, člena managementu nebo i řadového zaměstnance nákupního oddělení odpovědného za přípravu výběrového řízení. Praxe ukazuje, že obvykle platí přímá úměra; čím vyšší je pozice v rámci organizační struktury, kterou taková osoba zastává, tím vyšší škoda je jednáním daného zaměstnance způsobena.

Zůstaneme-li u výběru dodavatele, setkáváme se v praxi například se situacemi, kdy:

- zaměstnanec samotný je tichým společníkem firmy, která se stane novým dodavatelem společnosti, pro kterou daný zaměstnanec pracuje, nebo

Musím přiznat, že váš výpis z evidence skutečných majitelů mě opravdu okouzli.

Kresba: Ivan Svoboda

- manžel či manželka daného zaměstnance je (spolu) majitelem či (spolu)majitelkou firmy, která byla vybrána bez výběrového řízení jako nový dodavatel.

V takovém případě je loajalita daného zaměstnance často větší vůči spřízněné straně než vůči vlastnímu zaměstnavateli. To se může projevit sjednáním výhodnějších smluvních podmínek nebo jiných benefitů pro daného dodavatele na úkor samotné společnosti. Nemusí se jednat pouze o cenu, která často v takových případech bývá vyšší než cena, kterou by bylo možné dosáhnout v řádně provedeném výběrovém řízení. Může jít také o:

- výhodnější platební podmínky, jako je výrazně kratší splatnost faktur či platby předem, nebo
- opomenutí pokut a jiných sankcí za porušení smluvních podmínek nebo jejich nevymáhání, pokud jsou ve smlouvě zahrnuty.

Dalším běžným příkladem zneužití střetu zájmů je pak schvalování faktur za nákup zboží nebo služeb, které nebyly vůbec dodány či poskytnuty, tj. platby za fiktivní dodávky, či nákupy zboží nebo služeb, které jsou zbytečné a jejichž obchodní důvody jsou značně diskutabilní.

V poslední době se také relativně často objevují střety zájmů a zneužití pravomoci na úrovni jednatele společnosti. Příkladem je situace, kdy jednatel společnosti využije zaměstnance „vlastní“ společnosti a přidělí jim práci, která není vykonávána pro společnost samotnou, ale pro jejího dodavatele. Předmětný jednatel je totiž současně spoluvlastníkem daného dodavatele. Za poskytované služby např. v oblasti administrativy a marketingu však dodavatel společnosti neposkytuje žádné protiplnění.

Střet zájmů se však nemusí projevit pouze v transakcích s odběrateli či dodavateli. Zejména pokud je ve střetu zájmů jednatel společnosti nebo osoba s plnou mocí, může být v důsledku střetu zájmů:

- poskytnuta záruka, která zavazuje danou společnost plnit za jinou společnost v případě jejího selhání, přičemž záruka je poskytnuta bezplatně (společnost, jejíž podnikatelské aktivity byly takto jištěny, může, ale nemusí být přímo vlastněna daným zaměstnancem, resp. jednatelem),
- poskytnuta zápůjčka nebo úvěr, jejichž nastavení neodpovídá běžným tržním podmínkám, nebo
- započten dluh určitého odběratele s fiktivní pohledávkou společnosti.

Díky informacím v evidenci skutečných majitelů samozřejmě nejsou společnosti schopny odhalit všechny typy konfliktu zájmů. Zejména pokud se jedná pouze o přátelské nebo vzdálené příbuzenské vztahy nebo o vztahy se zaměstnanci obchodních partnerů a nikoliv jejich skutečnými majiteli. I přesto může tato evidence pomoci jako jeden ze zdrojů při prověřování a posuzování případných konfliktů zájmů u zaměstnanců, kteří jsou v pozici, kdy mohou svým rozhodnutím společností zavázat nebo mají rozhodovací pravomoci při výběru dodavatele či schvalování nových obchodních

vztahů a spoluprací a dohadovat s nimi smluvní podmínky nebo podepisovat smlouvy.

Klíčový význam mají informace o skutečných majitelích zejména ve výběrových řízeních. Pokud se výběrové řízení koná podle zákona o veřejných zakázkách nebo interních pravidel společnosti, která vyžadují, aby byly získány nabídky min. x na sobě nezávislých firem, nabídky zdánlivě nezávislých společností mohou být ve skutečnosti všechny podány firmami, které jsou vzájemně propojené. Na první pohled se tedy zdá, že společnost získala dostatečné množství tržních nabídek, ze kterých si může vybrat tu nejvýhodnější. Propojené společnosti ale koordinují výši nabídkové ceny a případně další obchodní podmínky tak, aby zvítězila předem vybraná společnost za vyšší cenu, než by bylo za normálních okolností možné získat v řádném výběrovém řízení.

Aby společnosti byly schopny předejít těmto typům podvodů, je nezbytné provádět důslednou kontrolu obchodních partnerů včetně jejich vlastnické struktury a skutečných majitelů. Přičemž takové prověření by mělo být prováděno nejen na počátku spolupráce, ale také pravidelně v jejím průběhu, aby bylo možné podchytit případné změny ve společnosti a její vlastnické struktuře.

Právě evidence skutečných majitelů je v situaci, kdy informace z obchodního rejstříku neumožňují identifikovat fyzické a právnické osoby vlastníci danou společnost, velmi užitečným nástrojem.

Kromě předcházení podvodného jednání ze strany vlastních zaměstnanců je kontrola obchodních partnerů klíčová také při ochraně společnosti před neúmyslným zapojením do karuselových podvodů. Jde o složité řetězové transakce, při kterých dochází k přeprodávání zboží mezi řadou společností. Jejich podstatou je neodvedená daň z přidané hodnoty (dále „DPH“) z prodeje předmětného zboží minimálně jednou ze společností v řetězci. Do těchto podvodů se společnost může zapojit i nevědomky, a to kvůli ručení odběratele za odvod příslušné DPH dodavatelem. Toto ručení totiž nastává v případě, že odběratel věděl nebo vědět měl a mohl, že dodavatel DPH z předmětné operace státu neodvede.

Pokud má správce daně oprávněný důvod se domnívat, že odběratel se na karuselovém podvodu podílel, je pak na odběrateli, aby prokázal, že o zapojení do podvodu nevěděl a vědět nemohl. Důkladným prověřováním svých obchodních partnerů před uzavřením každého obchodu nebo v pravidelných časových intervalech v případě stálých dodavatelů tak společnosti mohou minimalizovat riziko nevědomého zapojení do karuselových podvodů a zvýšit pravděpodobnost vyvinění se, pokud by byly ze zapojení do karuselového podvodu obviněny.

Toto prověřování by mělo být založeno na všech dostupných informacích, jako je obchodní rejstřík, insolvenční rejstřík, seznam nespolehlivých plátců apod.

V okamžiku, kdy se stala část evidence skutečných majitelů veřejnou, neměly by společnosti při svém prověřování zapomínat ani na tento zdroj informací.

Pokud například společnost zjistí, že skutečným majitelem jejího dodavatele je osoba, která vlastní další dvě společnosti, které se nacházejí na seznamu nespolehlivých plátců DPH, jde nesporně o důležitý varovný signál. Společnost by tak měla uvážit možné riziko, že i tento dodavatel by nemusel DPH odvést a mohl se tak v budoucnu stát nespolehlivým plátcem.

Informace získané z evidence skutečných majitelů tak doplní mozaiku poskládanou ze střípků získaných z jiných již běžně využívaných veřejně dostupných zdrojů.

Pokud budou data v evidenci úplná a pravdivá, tj. i pravidelně aktualizovaná, budou mít velký přínos jak pro prevenci, tak i včasné odhalování podvodů spojených zejména se zneužitím spřízněných společností a střetem zájmů. Zároveň mohou významným způsobem přispět k zefektivnění procesu prověřování obchodních partnerů.

Kateřina Halásek Dosedělová
Eliška Marková

Ing. Kateřina Halásek Dosedělová je ředitelkou v oddělení Forezních služeb PwC v České republice. Má více jak 15 let zkušeností v oblasti prevence, detekce a vyšetřování finanční kriminality, designu interních kontrolních mechanismů a testování jejich efektivnosti se zaměřením na snížení rizika podvodu a soulad s regulatorními požadavky. Před nástupem do PwC v roce 2006 pracovala Kateřina jako interní auditor ve významné české bance a zaměřovala se na oblast finančních trhů a risk managementu. Kateřina je certifikovanou vyšetřovatelkou podvodů (CFE) a certifikovanou účetní (FCCA).

Ing. Eliška Marková je senior manažerkou v oddělení Forezních služeb PwC v České republice. Má více než osm let zkušeností v oblasti prevence, detekce a vyšetřování finanční kriminality. Před nástupem do forezního oddělení pracovala sedm let v oddělení auditu, kde získala zkušenosti s finančním auditem českých i zahraničních společností a testováním efektivnosti a designem interních kontrol snižujících mimo jiné i riziko podvodu. Eliška vystudovala obor Účetnictví a finanční řízení podniku na Vysoké škole ekonomické v Praze a je certifikovanou účetní (FCCA).

inzerce

AURE SW efektivní řízení auditorských zakázek

Nástroje pro vedení, správu a sdílení auditorských zakázek a řízení pracovních týmů, které splňují všechny požadavky na vedení spisu auditora, a které jsou vytvořeny plně v souladu s požadavky ISA.

AURE Software jsou vzájemně propojené moduly, které vytvářejí centrální sdílenou informační databázi komplexního integrovaného řešení nebo které mohou plnohodnotně fungovat i samostatně.

Document Management, modul pro správu auditorských zakázek

Data Room, modul pro bezpečné sdílení dokumentů

Trial Balance, modul pro obratovou předvahu a generování účetních výkazů společnosti

Independence Tool, modul pro sledování a hlídání nezávislosti aktivit

Audit Pack, modul pro automatické generování struktury zakázky

Back Office, modul pro řízení a administrativní podporu zakázek

www.auresw.cz

Mail: auresw@airesw.cz Mobil: +420 603 830 727

Zase ty špinavé peníze. A k tomu ještě zákon o evidenci skutečných majitelů a zákon o veřejných rejstřících

Daniel Stirský

V tomto článku bych rád upozornil na dva důležité a vzájemně propojené zákony. Některá z ustanovení těchto předpisů se totiž týkají i auditorů, a proto jsme povinni při kontrolách kvality jejich dodržování auditory prověřovat. Jde o jednu normu novou a jednu známou, leč nedávno novelizovanou (zároveň bylo třeba upravit i zákon o auditorech – viz novela č. 527/2000 Sb., část třináctá). Zmíněné zákony jsou tyto:

- Zákon č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů (dále „ESM zákon“), účinný od 1. června 2021, resp. zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob (dále „ZVR“), ve znění pozdějších předpisů, týkající se oblasti evidence skutečných majitelů do 31. května 2021.
- Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (zákon „o praní špinavých peněz“, dále také „AML zákon“¹).

Zbývá upozornit, že podle AML zákona je povinnou osobou (tj. osobou, které se ukládají různé povinnosti) rovněž auditor. A nyní blíže o některých vybraných povinnostech:

Povinnost identifikovat klienta

Tuto povinnost předepisuje AML zákon, a protože auditor je povinnou osobou, nemůže se této povinnosti vyhnout mimo výjimky dané v § 26 odst. 1 a 2 AML zákona. Identifikaci je povinen provést a doložit ve spisu auditora způsobem, který předepisuje § 8 tohoto zákona: jméno a příjmení identifikované osoby, druh a číslo průkazu totožnosti, stát/orgán, který jej vydal, a dobu jeho platnosti (a současně je třeba ověřit shodu podoby s vyobrazením v průkazu totožnosti). U právnické osoby navíc kontroluje informace o ní z dokladu o existenci právnické osoby získané z důvěryhodného zdroje.

Tzv. zesílenou identifikaci klienta podle § 9a AML zákona provede auditor tehdy, pokud na základě hodnocení rizik podle § 21a AML zákona představuje klient, obchod nebo obchodní vztah zvýšené riziko legalizace výnosů z trestné činnosti nebo financování terorismu (lze si představit např. audit ÚZ společnosti provozující kasina či poskytující nebankovní půjčky). Auditor je povinen provést zesílenou identifikaci klienta vždy před vznikem a v průběhu obchodního vztahu s osobou usazenou ve vysoce rizikové třetí

zemí, před uskutečněním obchodu souvisejícího s vysoce rizikovou třetí zemí nebo před uskutečněním obchodu nebo při uzavírání obchodního vztahu s politicky exponovanou osobou.

Když mi rodiče asi v 11 letech doporučili, abych si přečetl knížku *Člověk mezi lidmi*, což byla vtipně sepsaná příručka společenského chování, v kapitole o představování autorka upozorňovala, že známé osoby (umělci, politici, sportovci apod.) představovat není třeba, resp. že je nevhodné říkat: „Paní Nováková, dovolte, abych vám představil pana Jaromíra Jágra.“ Toto společenské pravidlo ovšem při identifikaci klienta neplatí. Jak mi sdělila kolegyně auditorka: „Já bych chtěla občanku i po prezidentovi republiky nebo po Lucii Bílé.“

Ověření skutečného majitele jako součást kontroly klienta

Část třetí ESM zákona nově upravuje evidenci skutečných majitelů. Tato evidence je informačním systémem veřejné správy a vede ji soud, který je příslušný k řízení o zápisu do ní. Dále platí, že tato evidence skutečných majitelů se nově stává částečně veřejným rejstříkem.

Auditoři jsou povinni si zřídit dálkový přístup do této evidence, aby mohla plnit své zákonné povinnosti v souvislosti s prováděním identifikace a kontroly klienta. Dálkovým přístupem získává auditor přístup ke všem údajům o skutečném majiteli.

Ze spisu auditora by tedy mělo být patrné, že auditor ověření skutečného majitele provedl, a to vždy výpisem z evidence skutečných majitelů a minimálně u jednoho dalšího zdroje.

Dalšími částmi kontroly klienta, které musí auditor provést a ve svém spise zdokumentovat, jsou zejména:

- získání a vyhodnocení informací o účelu a zamýšlené povaze obchodu nebo obchodního vztahu a informací o povaze podnikání klienta,
- zjištění vlastnické a řídicí struktury klienta v případě, že je klientem právnická osoba nebo svěřenský fond,
- průběžné sledování obchodního vztahu včetně přezkoumávání obchodů prováděných v průběhu daného vztahu za účelem zjištění, zda obchody jsou v souladu s tím, co je povinné osobě známo o klientovi a jeho podnikatelském a rizikovém profilu,
- přezkoumávání zdrojů peněžních prostředků nebo jiného majetku, kterého se obchod nebo obchodní vztah týká, a
- v rámci obchodního vztahu s politicky exponovanou osobou též přiměřená opatření ke zjištění původu jejího majetku.

¹ z angl. Anti Money Laundering.

Nesrovnalosti zjištěné při provádění identifikace nebo kontrole klienta

Může se stát, že auditor při provádění identifikace nebo kontrole klienta zjistí nebo má důvodné podezření na nesrovnalost podle ESM zákona. V takovém případě na to v souladu s § 15a upozorní klienta. V upozornění auditor uvede, v čem nesrovnalost spatřuje. Pokud je to vzhledem k okolnostem účelné, auditor umožní klientovi se k této nesrovnalosti vyjádřit.

Příklad: Zrovna když jsem měl rozepsaný tento článek, sdělila při kontrole kvality paní auditorka, že při ověřování v evidenci nesrovnalost zjistila. Klient jí za upozornění poděkoval a slíbil nápravu.

Neodstraní-li nebo nevyvrátí-li klient nesrovnalost bez zbytečného odkladu od upozornění (viz § 15a, odst. 2 AML zákona), oznámí auditor nesrovnalost soudu, který je příslušný k řízení o nesrovnalosti podle ESM zákona. Oznámení nesrovnalosti musí být doloženo skutečnostmi nebo písemnostmi, které nesrovnalost osvědčují, a vyjádřením klienta (pokud vyjádření učinil). Finanční analytický úřad pak může udělit auditorovi pokyn, aby postup podle odstavců 1–3 § 15a AML zákona neuplatňoval, pokud by mohl zmařit nebo ohrozit šetření podezřelého obchodu nebo probíhající trestní řízení.

Povinnost proškolení zaměstnance

Auditor je podle § 23 AML zákona povinen zajistit nejméně jedenkrát v průběhu 12 kalendářních měsíců proškolení zaměstnanců, kteří se mohou při výkonu své pracovní činnosti setkat s podezřelými obchody, a proškolení všech zaměstnanců před zařazením na taková pracovní místa. Školení auditor musí zajistit také pro osoby, které se na předmětu činnosti auditora podílejí jinak než v základním pracovněprávním vztahu, pokud se mohou při výkonu své činnosti s podezřelými obchody setkat. Obsahem školení je zejména typologie a znaky podezřelých obchodů, požadavky stanovené auditorem pro provádění identifikace a kontroly klienta a postupy pro zjišťování rizikových faktorů klienta a postupy při zjištění podezřelého obchodu.

Proto se nesmí auditor, který nepracuje sám, divit, požádá-li jej kontrolor kvality o prokázání toho, že školení pro své zaměstnance zajistil (kdy, jak a kdo školil, kdo se školení zúčastnil, jaký byl obsah školení atp.).

Nyní to méně příjemné

Šestá část AML zákona má název Přestupky. Pro auditory jako povinné osoby je důležitý zvláště § 44 – *Nesplnění povinností při identifikaci a kontrole klienta*, ale i další. Zvláště důležitý je pak § 52 AML zákona, kde se dočteme, že „*přestupky podle tohoto zákona projednává také příslušná profesní komora u povinných osob podle § 2 odst. 1 písm. e) a g)*“. A povinnou osobou je, jak dobře víme a jak je výslovně uvedeno v písm. e),

osoba oprávněná provádět auditorskou činnost podle zákona o auditorech (tj. auditor).

Orgánem KA ČR, který kontroluje dodržování AML zákona, je dozorčí komise (§ 35 odst. 1 ZoA). Dozorčí komise při zjištění přestupku v oblasti AML bude postupovat podle zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.

Proto bychom rádi auditory upozornili, že na plnění všech těchto povinností a dalších povinností neuvedených v tomto článku vyplývajících z požadavků AML zákona se dozorčí komise a zaměstnanci oddělení kontroly kvality KA ČR při provádění kontrol kvality zaměřují a že případný návrh na přestupkové řízení s auditorem, a to zvláště v závažných nebo opakovaných případech, nelze zcela vyloučit.

Závěr

Povinnosti identifikovat a kontrolovat klienta a proškolení zaměstnance nejsou nové a při kontrolách kvality jejich dodržování prověřujeme již řadu let. Pokud jde o ověřování skutečného majitele podle ESM zákona, jde o povinnost, která, zjednodušeně řečeno, bude v plném rozsahu relevantní při ověřovacích zakázkách za rok 2021, resp. 2022, v závislosti na typu klienta (dopad přechodných ustanovení). A ještě drobná zkušenost z praxe: ve velkých auditorských společnostech bývá obvyklé, že podklady k identifikaci a kontrole klienta a k ověřování skutečných majitelů bývají uloženy vzhledem k jejich citlivosti odděleně od listinného či elektronického spisu auditora (jsou uzamčeny např. v trezoru).

Připadá vám to složité? Řada předpisů, různých novel a novel těchto novel? Již ve starém Římě říkali, že „*Corruptissima re publica plurimae leges*“, čili „*Ve zkaženém státě je třeba nejvíce zákonů*“. Určitě si nemyslím, že by Česko bylo zkažený stát, ale např. několik set novel zákona o daních z příjmů či o DPH je na pováženou. Na druhou stranu seznam povinností auditora jako povinné osoby není nekonečný a lze jej zhruba shrnout takto:

- identifikovat a kontrolovat klienta způsobem předepsaným AML zákonem (včetně ověření skutečného vlastníka podle ESM zákona),

Ne, zápis v evidenci skutečných majitelů se skutečnou láskou opravdu vůbec nesouvisí!

Kresba: Ivan Svoboda

- neuskutečnit obchod/obchodní vztah s klientem podle § 15 AML zákona,
- upozornit klienta na případné nesrovnalosti zjištěné při identifikaci a kontrole klienta, popř. je oznámit soudu,
- oznámit podezřelý obchod,
- další povinnosti auditora jako povinné osoby:
 - uchovávat informace,
 - stanovit strategie a postupy vnitřní kontroly včetně hodnocení rizik,
 - určit kontaktní a pověřenou osobu,
 - pravidelně školit zaměstnance na téma legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu,
 - informační povinnost ve vztahu k FAÚ,
 - mlčenlivost.

Výše uvedené povinnosti auditor musí řádně provádět, zdokumentovat ve spise a dále dbát na bezpečné uložení dokumentace.

Daniel Stirský

Ing. Daniel Stirský je absolventem Vysoké školy ekonomické v Praze, obchodní fakulty. Do roku 1990 působil jako učitel ekonomických předmětů v SOÚ ČKD a metodik informační soustavy Výzkumného ústavu matematických strojů (VÚMS). Po roce 1990 byl pracovníkem správce daně (FÚ Praha 1), účetním u zahraniční společnosti, asistentem auditora (Pagina Bohemia, spol. s r.o.) a auditorem (Moore Stephens Audit, s.r.o.). Od roku 2008 pracuje v oddělení kontroly kvality auditorské činnosti Komory auditorů ČR.

Postavení auditora při provádění povinného auditu v pozici nezávislého správce osobních údajů je dlouhodobě stabilní

Alice Selby

Postavení auditora ve světle právní úpravy pro oblast ochrany osobních údajů lze v obecné rovině hodnotit jako dlouhodobě stabilní. Auditor je ve vztahu ke zpracovatelským operacím s osobními údaji při provádění povinného auditu v pozici nezávislého správce. I přesto hodnocení pozice auditora ve světle unijní i národní právní úpravy pro oblast ochrany osobních údajů může vzbuzovat otázky. Protože je důležité, aby byla role statutárního auditora při zpracování osobních údajů v rámci provádění povinného auditu ve smyslu zákona č. 93/2009 Sb., o auditorech a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o auditorech“), postavena najisto, bude se tento článek věnovat pouze hodnocení postavení auditora při této regulované činnosti, nikoliv při provádění dalších zpracovatelských aktivit. Auditor totiž bezpochyby může vykonávat i další

aktivity, ve vztahu k nimž se může dostávat i do pozice zpracovatele jednajícího na základě pokynů správce. Stejně tak se může dostat i do pozice společného správce, a to vždy podle povahy vzájemného vztahu stran podílejících se na zpracovatelských operacích.

Koncept duality správce a zpracovatele byl představen směrnici Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (dále jen „Směrnice“)¹ transponované na národní úrovni zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů (ZOOÚ). Byť Směrnice navázala na Úmluvu 108², tato ve své původní verzi pracovala pouze s pojmem „správce souboru údajů“³. Rozlišení pozice správce a zpracovatele skutečně nově zavádí až Směrnice, a to nad rámec Úmluvy 108. Na rozdělení pozice správce a zpracovatele pak v roce 2018 reaguje rovněž modernizovaná Úmluva 108⁴, která přejímá koncept duality správce a zpracovatele

¹ Směrnice v čl. 2 písm. d) definovala správce osobních údajů, jako „fyzickou nebo právnickou osobu, orgán veřejné moci, agenturu nebo jakýkoli jiný subjekt, který sám nebo společně s jinými určuje účel a prostředky zpracování osobních údajů; jsou-li účel a prostředky zpracování určeny právními a správními předpisy na úrovni jednotlivých států či Společenství, je možné určit správce nebo zvláštní kritéria pro jeho určení právem jednotlivých států nebo Společenství“ a v písm. e) potom definovala zpracovatele jako „fyzickou nebo právnickou osobu, orgán veřejné moci, agenturu nebo jakýkoli jiný subjekt, který zpracovává osobní údaje pro správce.“

² Úmluva o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat, přijata 28. ledna 1981 ve Štrasburku.

³ Čl. 2 písm. d) Úmluvy 108.

⁴ Úmluva o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat ve znění jejího protokolu CETS č. 223 (modernizovaná Úmluva 108). Dostupná na <https://rm.coe.int/1680994818>.

v návaznosti na Směrnici⁵ a dále opouští statické pojetí správce jako subjektu spravujícího soubor údajů a přechází k pojetí dynamickému, blízkému definici správce, jak tuto zavádí Směrnice a jak ji známe i dnes, kdy je správce definován jako subjekt, který rozhoduje o zpracování osobních údajů⁶.

ZOOÚ v principu přejímá přístup Směrnice, když v § 4 písm. j) definuje pojem správce jako „každý subjekt, který určuje účel a prostředky zpracování osobních údajů, provádí zpracování a odpovídá za něj. Zpracováním osobních údajů může správce zmocnit nebo pověřit zpracovatele, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak“ a pojem zpracovatele v písm. k) jako „každý subjekt, který na základě zvláštního zákona nebo pověření správcem zpracovává osobní údaje podle tohoto zákona.“

Následně byl koncept správce a zpracovatele představený Směrnici dále rozveden ve Stanovisku pracovní skupiny založené podle čl. 29 Směrnice (WP29).⁷ To lze bez ohledu na časový odstup jeho vydání stále považovat za aktuální, což rovněž dokládá relativně stabilní přístup k vnímání správce a zpracovatele. Již v tomto stanovisku však WP29 připouští možné potíže při používání definic obsažených ve Směrnici⁸ a na svou dobu velmi nadčasově volí věcný přístup (se zohledněním skutkových prvků a okolností zpracování⁹) k naplnění kritérií správce a zpracovatele, čímž zároveň dokládá relativní komplexnost posouzení a potřebu reagovat na okolnosti zpracovatelských operací a kontext, v němž se tyto uskutečňují.

Rozlišení pozice správce a zpracovatele je doposud bez větších změn postaveno na vymezení následujících definičních znaků. Správce je definován třemi kumulativně splněnými definičními znaky: (i) fyzická, nebo právnická osoba, orgán veřejné moci, agentura nebo jakýkoli jiný subjekt, (ii) který sám nebo společně s jinými (iii) určuje účely a prostředky zpracování osobních údajů.

V případě zpracovatele se jedná o: (i) subjekt oddělený od správce, který zároveň (ii) zpracovává osobní údaje pro správce.

Byť kritéria působí na první pohled relativně transparentním a jednoznačným dojmem, již od počátku aplikace konceptu vyvstávaly otázky týkající se hodnocení pozice subjektu zpracovávajícího osobní údaje, přičemž s postupujícím rozvojem nových technologií doprovázeným posílením role zpracovatele ve vzájemném vztahu správce a zpracovatele se praktická aplikace konceptu správce a zpracovatele osobních

údajů stává stále obtížněji aplikovanou. Roste míra nezávislosti zpracovatele na správcem a zároveň se i zpracovatel často dostává do pozice nezávislého správce přinejmenším pro některé zpracovatelské operace. Od přijetí Směrnice se významně změnila naše realita, přičemž stejně jako i v jiných oblastech se regulace snaží vývoj technologií a jeho dopady dohánět. Toto platí rovněž pro oblast regulace ochrany osobních údajů, kde definice správce a zpracovatele zůstávají již několik dekad veskrze nezměněné, přičemž na vývoj praxe v oblasti zpracování osobních údajů reagují vydávané pokyny a stanoviska dozorových orgánů a jiných autorit, ať již v podobě stanoviska WP29 1/2010 nebo nedávno publikovaných pokynů 07/2020 ke konceptům správce a zpracovatele ve světle GDPR vydané nástupcem WP29, Evropským sborem pro ochranu osobních údajů. Již přístup WP29 prezentovaný ve stanovisku č. 1/2010 k pojmům správce a zpracovatel¹⁰ je přístupem věcným, zohledňujícím okolnosti zpracování. Obdobný přístup volí rovněž pokyny 07/2020, které aplikují funkční přístup k posouzení pozice správce či zpracovatele a opět předpokládají uplatnění odpovědnosti v závislosti na faktickém výkonu rozhodujícího vlivu namísto pouhé formální analýzy.

Jak lze hodnotit postavení auditora při provádění zpracovatelských operací s osobními údaji ve světle ZOOÚ a stanoviska WP29?

Z hlediska naplnění definičních znaků pojmu správce osobních údajů v režimu ZOOÚ a stanoviska WP29 je auditor při provádění zpracovatelských operací s osobními údaji v rámci auditorské činnosti fyzickou nebo právnickou osobou, tedy první definiční znak jeho pozice správce je naplněn. Auditor určuje účel

Tu rybu jste sice vypral, ale stále jste pytlák!

Kresba: Ivan Svoboda

⁵ Čl. 2 písm. d) a f) modernizované Úmluvy 108.

⁶ Čl. 2 písm. d) modernizované Úmluvy 108.

⁷ Stanovisko 1/2010 k pojmům „správce“ a „zpracovatele“ vydané WP29 dne 16. února 2010.

⁸ Viz str. 1 Stanoviska WP29, dostupné na https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2010/wp169_cs.pdf

⁹ Viz str. 8 Stanoviska WP29, dostupné na https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2010/wp169_cs.pdf

¹⁰ WP29 Opinion 1/2010 on the concepts of „controller“ and „processor“.

a prostředky zpracování samostatně. Účelem zpracování osobních údajů je provádění regulované auditorické činnosti, kterou mohou provádět pouze auditoři, a to pouze vlastním jménem a na vlastní účet¹¹. Při provádění auditorické činnosti auditor nepostupuje společně se svým klientem. Naopak jedná zcela nezávisle, přičemž je vázán pouze požadavky zákona o auditorech a stavovskými předpisy (Etickým kodexem pro auditory a účetní odborníky, včetně Mezinárodních standardů nezávislosti vydaných Radou pro mezinárodní etické standardy účetních, kodex IESBA, přijatých Komorou auditorů České republiky¹², auditorickými standardy Komory auditorů České republiky,¹³ kterými jsou Mezinárodní auditorické standardy – ISA – doplněné a upravené souvisejícími aplikačními doložkami). Požadavek nezávislosti auditora na jeho klientovi, tedy vyloučení možného střetu zájmů auditora, je základním stavebním prvkem jeho činnosti a hlásí se k tomu ve své zprávě¹⁴. Z hlediska naplnění druhého znaku pojmu správce je tak postaveno najisto, že auditor postupuje při zpracování osobních údajů v rámci auditorické činnosti samostatně. Naopak je v této souvislosti auditor před přijetím auditorické zakázky povinen posoudit, zda splňuje požadavky nezávislosti nebo jestli existují rizika ohrožení nezávislosti, a zda v takovém případě byla přijata ochranná opatření s cílem tato rizika zmírnit¹⁵. Druhý definiční znak pojmu správce je tak naplněn, lze uzavřít, že auditor postupuje při provádění auditorické činnosti samostatně.

Situace s naplněním posledního pojmového znaku správce, tedy určení účelů a prostředků zpracování osobních údajů, je rovněž relativně jasná. Auditorická činnost je v § 2 odst. c) zákona o auditorech vymezena jako „(i) provádění povinného auditu; (ii) přezkoumání hospodaření podle jiného právního předpisu, pokud toto přezkoumání provádí auditor; (iii) ověřování

účetních záznamů; (iv) ověřování jiných ekonomických informací auditorem nebo provádění dalších činností auditorem, pokud tak stanoví jiný právní předpis nebo přímo použitelný předpis Evropské unie; nebo (v) jiné ověřování účetní závěrky, jiných účetních záznamů nebo jejich částí prováděné auditorem.“ Jak je z citovaného zřejmé, jedná se o výčet činností auditora zákonem taxativně vymezených. Stanovení účelu zpracovatelských operací auditora tak bude limitováno zmíněným zákonným vymezením předmětu auditorické činnosti. Účelem zpracování osobních údajů auditorem tedy bude provedení auditorické činnosti definované zákonem, a to způsobem, který zákon a stavovské předpisy předvídají. Míra diskrece auditora v tomto ohledu bude velmi limitovaná. Prostředky zpracování, tedy způsob, jakým auditor osobní údaje bude zpracovávat, jaké kategorie údajů bude zpracovávat, po jakou dobu a jaké zpracovatelské operace s nimi bude provádět, budou zásadním způsobem determinovány požadavky zákona a souvisejících předpisů, přičemž tyto budou v konečném důsledku určeny auditorem coby nositelem oprávnění k výkonu auditorické činnosti. Lze tak uzavřít, že rovněž třetí pojmový znak role správce je auditorem naplněn.

Faktická kontrola nad zpracováním osobních údajů je tak jednoznačně vykonávána auditorem. Zároveň platí, že s ohledem na vyloučení ingerence auditního klienta do činnosti auditora je vyloučeno, aby auditor byl v postavení zpracovatele, který zpracovává osobní údaje „pro správce“ (tedy podle jeho pokynů). Naplnění druhého znaku pojmu zpracovatele tak je ve světle nezávislosti auditora vyloučeno.

Ve světle ZOOÚ a Směrnice tak lze jednoznačně uzavřít, že auditor je při provádění auditorické činnosti v pozici samostatného správce osobních údajů.

Jaká je situace ve světle Nařízení EP a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (GDPR) a zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů (ZZOÚ)?

V souvislosti s konceptem správce a zpracovatele ve světle GDPR považují za významné připomenout, že Česká republika již v době legislativních prací na GDPR zvažovala prosazovat opuštění konceptu duality správce a zpracovatele, jehož aplikace již v této době činila potíže, přičemž byl zjevný trend posilování nezávislosti zpracovatele s ohledem na rostoucí komplexitu

¹¹ Viz § 3 zákona o auditorech.

¹² Viz § 13 zákona o auditorech, dokument je k dispozici na <https://www.kacr.cz/file/5681/eticky-kodex-2018-final-cz.pdf>

¹³ Viz § 18 zákona o auditorech.

¹⁴ Viz § 14 zákona o auditorech, který doslova uvádí: „(1) Auditor musí být nezávislý na účetní jednotce, u které provádí auditorickou činnost. Provádí-li auditor u účetní jednotky povinný audit, musí být nezávislý nejméně po dobu odpovídající účetnímu období, za které se účetní závěrka nebo konsolidovaná účetní závěrka sestavuje, a dále do vydání zprávy auditora.“

¹⁵ Viz § 14a zákona o auditorech.

zpracovatelských operací a vývoj IT technologií. Tento návrh se však nakonec jako příliš novátorský Česká republika rozhodla neprosazovat. Přitom je zřejmé, že se již v této době jednalo o vizionářský pohled reflektující některé trendy v přístupu k nakládání s osobními údaji.

Pojetí správce a zpracovatele nedoznalo zásadnějších změn ani v režimu GDPR a k němu vydaných pokynů. Na národní úrovni je definice správce a zpracovatele provedená v GDPR¹⁶ přímo použitelná, přičemž tuto definici ZZOU, jakožto adaptační zákon, nemění (a veskrze ani měnit nemůže). GDPR tak zachovalo dualitu správce a zpracovatele. Rovněž i definiční znaky správce a zpracovatele zůstaly beze změny. V případě správce se nadále jedná o „určení účelu a prostředků zpracování“¹⁷, v případě zpracovatele je to stále „zpracování pro správce“¹⁸, tedy jednání na základě doložených pokynů správce¹⁹.

Asi největší modernizaci v přístupu k pozici správce a zpracovatele přinesly již zmíněné pokyny 07/2020, které vhodně reflektují vývojové trendy v pozici a úloze zpracovatele, když představují již zmíněný funkční koncept v pojetí správce a zpracovatele. Funkční koncept, s ohledem na náročnost posuzování role správce a zpracovatele, která je kladena na posuzující subjekt, definuje celou řadu hodnotících kritérií, jejichž naplnění má napomoci vhodné identifikaci postavení posuzovaného. Provedenou analýzu je přitom třeba dále zasadit do kontextu zpracování v každém jednotlivém posuzovaném případě. Postavení subjektu v řadě zpracovatelských operací bude i dnes zřejmě bez potřeby detailní analýzy, nicméně praxe přináší čím dál více hraničních případů zpracování, ve kterých pokyny 07/2020 nabízená kritéria skutečně mohou napomoci správnému zhodnocení pozice subjektu provádějícího zpracovatelské operace s osobními údaji. Na rostoucí trend nezávislosti zpracovatele ve vztahu ke správci pokyny 07/2020 vhodně reagují a akceptují jej. Je tak pamatováno na časté případy, kdy zpracovatel sám rozhoduje např. o volbě softwaru použitého pro zpracování, byť účel i základní prostředky zpracování jsou i nadále v rukou správce. Obdobně pragmatický přístup k definici správce a zpracovatele je rovněž pozorovatelný ve stanovisku britského regulátora, Information Commissioner's Office, který k otázce rozlišení pozice správce a zpracovatele osobních údajů doslova uvádí: „*Je však mnohem běžnější, aby*

správce údajů umožnil svému zpracovateli uvážení nad tím, jak zpracování probíhá, s využitím vlastních odborných znalostí. Ve skutečnosti bude firma poskytující IT služby využívat velké množství svých technických znalostí a profesionálního úsudku k rozhodnutí, jak nejlépe ukládat data bezpečným a přístupným způsobem...“²⁰

V této souvislosti je nutno připomenout, že správná identifikace role stran při zpracování osobních údajů determinuje jejich povinnosti, přičemž primární odpovědnost za zajištění souladu jednání s požadavky GDPR bude na straně správce. Nesprávné zhodnocení pozice stran tak může mít za následek neplnění povinností uložených GDPR. Zpracovatel je v pozici podřízené vůči správci, tedy velmi zjednodušeně řečeno jedná podle jeho dokumentovaných pokynů (samozřejmě může podléhat povinnosti jmenovat DPO, vést záznamy o činnostech zpracování apod.). Naproti tomu správce jedná ze své vůle, a má tedy celou řadu povinností, které mu přímo ukládá GDPR, ať se jedná o povinnosti vůči subjektům údajů, typicky povinnost informační či řešení požadavků subjektů údajů, nebo o povinnosti související s naplněním obecného principu odpovědnosti správce, který předpokládá na straně správce schopnost na požádání dozorového úřadu doložit soulad jednání s požadavky GDPR a zajistit zákonnost zpracování, jak je to požadováno v čl. 6 GDPR. V neposlední řadě je povinností správce přijmout odpovídající technická a organizační opatření k ochraně zpracovávaných údajů.

Byť lze pozitivně hodnotit snahu o modernizaci přístupu regulačních úřadů zejména k pozici zpracovatele, popsané vývojové trendy nijak nedopadají na pozici auditora, neboť ta ve světle GDPR, ZZOU i pokynů 07/2020 zůstává neměnná. I nadále auditor splňuje

¹⁶ GDPR definuje v článku 4 správce a zpracovatele osobních údajů následovně: „7) „správcem“ fyzická nebo právnická osoba, orgán veřejné moci, agentura nebo jiný subjekt, který sám nebo společně s jinými určuje účely a prostředky zpracování osobních údajů; jsou-li účely a prostředky tohoto zpracování určeny právem Unie či členského státu, může toto právo určit dotčeného správce nebo zvláštní kritéria pro jeho určení; 8) „zpracovatelem“ fyzická nebo právnická osoba, orgán veřejné moci, agentura nebo jiný subjekt, který zpracovává osobní údaje pro správce.“

¹⁷ Viz čl. 4 odst. 7 GDPR.

¹⁸ Viz čl. 4 odst. 8 GDPR.

¹⁹ Čl. 28 odst. 3 písm. a) GDPR.

²⁰ Viz Guide to the UK General Data Protection Regulation (UK GDPR), sekce Controller and Processor (překlad citace proveden autorkou článku); dostupné z <https://ico.org.uk/for-organisations/guide-to-data-protection/guide-to-the-general-data-protection-regulation-gdpr/>

první definiční znak správce, je fyzickou nebo právnickou osobou. Co se týká požadavku výkonu skutečného vlivu na zpracovatelské operace s osobními údaji, lze připustit výkon vlivu auditora implicitně vyplývajícího z právních předpisů, zejména tedy zákona o auditorech²¹. Tento sice výslovně nezakládá pozici auditora jako správce osobních údajů při provádění auditorské činnosti, ale nutnost zpracovávat osobní údaje v rámci provádění auditorské činnosti implicitně zakládá.²² Je mimo pochybnost, že auditor je rovněž nositelem skutečného vlivu na zpracování osobních údajů v rámci auditorské činnosti. A to především díky zákonem požadované nezávislosti auditora. Ta je navíc umocňována členstvím v samosprávné komoře. Nic se tak nemění na premise, že auditor provádí auditorskou činnost zcela nezávisle na další osobě. Při svém jednání je vázán pouze zákonem a stavovskými předpisy. Samozřejmě co do provádění zpracovatelských operací je vázán rovněž GDPR a souvisejícími předpisy. Jako správce je tak povinen dostát požadavkům GDPR, ať již ve vztahu k nalezení vhodného právního důvodu pro zpracování, kterým bude zejména oprávněný zájem spočívající v plnění smlouvy uzavřené s auditním

klientem (protože tím bude veskrze vždy právnická osoba), či co do naplnění principů GDPR a splnění již výše zmíněných povinností, které pro správce osobních údajů GDPR zakládá.

K naplnění definičního znaku stanovení účelu a prostředků pokyny 07/2020 připomínají, že rozhodnutí o účelu zpracování vždy přísluší výhradně správci. Nově však rozlišuje rozhodování o základních prostředcích zpracování (tyto jsou úzce spojeny s účelem zpracování, jedná se typicky o stanovení typů osobních údajů, kategorií příjemců, délky zpracování apod.) a ostatních prostředcích zpracování (např. použitého SW nebo volby požadavků zabezpečení osobních údajů), přičemž rozhodování o ostatních prostředcích umožňuje ponechat v dispozici zpracovatele. I v tomto ohledu je auditor v pozici nezávislého správce, jelikož rozhoduje o základních prostředcích zpracování, aby mohl poskytnout požadovanou auditorskou činnost. Zpravidla bude sám rozhodovat rovněž o ostatních prostředcích zpracování, zejména o opatřeních k ochraně zpracovávaných osobních údajů.

Jak z výše provedené analýzy vyplývá, i nadále auditor naplňuje definiční znaky správce osobních údajů, který jedná při výkonu auditorské činnosti samostatně. Auditor je fyzickou nebo právnickou osobou, která samostatně určuje účel a prostředky zpracování osobních údajů. Při výkonu auditorské činnosti auditor nemůže mít postavení zpracovatele osobních údajů, protože nejedná na základě pokynů svého klienta. Takový postup je jednoznačně zakázán zákonem o auditorech, který požaduje nezávislost auditora²³, a obdobně rovněž vyplývá ze stavovských předpisů, typicky z mezinárodních standardů přijatých Komorou auditorů České republiky – Mezinárodních standardů nezávislosti auditora²⁴, Mezinárodního auditorského standardu ISA 200²⁵, Mezinárodního standardu pro řízení kvality ISO 1²⁶ a dalších.

Ke stejnému závěru rovněž dochází i Accountancy Europe²⁷ ve svém pozičním dokumentu GDPR: Implications for auditors (česky „Důsledky pro auditory“), v němž konstatuje, že na základě četných diskuzí, včetně diskuzí s národními evropskými regulačními úřady, „je auditor při provádění povinného auditu správcem osobních údajů“.²⁸ Obdobně rovněž polský dozorový úřad ve svém stanovisku publikovaném

²¹ Rovněž např. zákon č. 563/19914 Sb., o účetnictví.

²² Viz příklad v: pokyny 07/2020, str. 11. Dokument dostupný na https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-072020-concepts-controller-and-processor-gdpr_en

²³ Viz § 14 zákona o auditorech.

²⁴ Viz Mezinárodní etický kodex pro auditory a účetní odborníky, Mezinárodní standardy nezávislosti (část 4A a 4B); dostupný na: <https://www.kacr.cz/file/5681/eticky-kodex-2018-final-cz.pdf>

²⁵ Dostupný na <https://www.kacr.cz/file/6107/isa-200.pdf>

²⁶ Dostupné na <https://www.kacr.cz/file/5634/isqc1-amend-isa-250-cz.pdf>

²⁷ Accountancy Europe je mezinárodní organizací sdružující 50 profesních organizací z 35 zemí, které představují jeden milion kvalifikovaných účetních, auditorů a poradců. Více o Accountancy Europe na <https://www.accountancyeurope.eu/>

²⁸ Viz str. 3 pozičního dokumentu Accountancy Europe GDPR: Implications for Auditors (překlad proveden autorkou článku), dostupný na https://www.accountancyeurope.eu/wp-content/uploads/181029_GDPR-and-its-implications-for-statutory-auditors_draft-publication.pdf.

dne 4. listopadu 2019 konstatuje, že „povaha vztahu mezi auditorskými společnostmi a povinnými auditory a jejich klienty indikuje, že jednají jako nezávislí správci.“²⁹ Rovněž tak přístup německých regulačních úřadů potvrzuje, že auditor stanoví účel a prostředky zpracování osobních údajů v rámci provádění auditorské činnosti³⁰.

Je zřejmé, že vnímání pozice auditora je dlouhodobě konzistentní, auditor je při výkonu auditorské činnosti dle zákona o auditorech v pozici samostatného správce osobních údajů ve smyslu čl. 4 odst. 7 GDPR.

Alice Selby

Mgr. Alice Selby, Ph.D., LL.M. je právníčkou působící jako Compliance Lead a Data Protection Officer v mezinárodní

poradenské společnosti PricewaterhouseCoopers Česká republika s.r.o. Tyto funkce vykonává i pro další entity ze sítě PwC v České republice. Ve své kariéře se dlouhodobě specializuje na problematiku ochrany osobních údajů a regulační problematiku síťových odvětví, zejména elektronických komunikací. V této oblasti rovněž působila jako přednášející na Právnické fakultě Univerzity Karlovy. Alice pracovala 16 let v manažerských funkcích v oblasti regulace elektronických komunikací a následně dva roky na pozici Data Protection Officer finanční skupiny International Personal Finance. Pravidelně vystupuje na odborných konferencích se zaměřením zejména na regulační problematiku a ochranu osobních údajů. Je členkou výboru Spolku pro ochranu osobních údajů a držitelkou certifikace CIPP/E.

Hugo a Sally se baví o auditorovi a asistentovi auditora

4. Profesionální úsudek a konzultace

Ty? Co se děje?

Hugo, potřebovala bych konzultaci.

Můj již velmi zkušený asistent nesouhlasí se závěrem, který jsem udělala v jedné významné věci. Týká se oceňování a souvisejících významných úsudků. Víím, že ses na to téma teď školil.

To je pravda, je ze mě skoro expert.

Tady je veškerá dokumentace, kterou k tomu odhadu ve spisu máme. Můžeš se na to prosím podívat a říct, jak bys postupoval? Asistent si myslí, že je do zprávy nutné dát zdůraznění skutečnosti. Já s tím ale nesouhlasím.

(po chvíli): Souhlasím s tvým názorem. Klient zveřejnil veškeré informace k tomu-to odhadu včetně citlivosti na změnu odhadu v příloze v účetní závěrce. Nicméně vzhledem k tomu, že ta částka není pro uživatele tak zásadní, není dle mého názoru, třeba dávat do zprávy zdůraznění skutečnosti.

Děkuji. Mohl bys prosím ještě asistentovi vysvětlit, jak jsi ke svému závěru došel?

Určitě a rád. Je to věc profesionálního úsudku a je důležité, aby odstavec o zdůraznění skutečnosti nebyl nadužíván, zmiňuje to i ISA 706.

-MCh-

²⁹ Stanovisko polského regulačního úřadu UODO je dostupné na <https://uodo.gov.pl/pl/225/1248>

³⁰ Zdroj: Sydow, Europäische Datenschutzgrundverordnung, 1st edition 2017, Art. 28 margin no. 16.

Dotazy a odpovědi z oblasti metodiky auditu

Povinnost zapisovat do evidence skutečných majitelů manžela/manželku

Upozorňujeme, že stanovisko Komory auditorů ČR (KA ČR) je založeno na současném znění právních předpisů a jejich převažujících interpretacích, které se mohou v budoucnosti změnit. Doporučujeme proto ověřit si závěry uvedené v tomto stanovisku, pokud bude existovat časová prodleva mezi poskytnutím stanoviska a jeho praktickým využitím. KA ČR nemůže vydávat závazná stanoviska a nemůže suplovat funkci regulátora účetnictví a auditu. Závazná stanoviska může vydávat pouze soud. KA ČR tedy žádným způsobem neodpovídá za jakoukoli škodu, která by vznikla třetím osobám v souvislosti s využitím prezentovaného názoru.

Při zpracování stanoviska vychází pouze z informací, které jí byly poskytnuty.

Stanovisko bylo projednáno ve Výboru pro regulaci a rozvoj profese KA ČR.

Dotaz

Prosím o vyjádření ke kontrole zápisu v evidenci skutečných majitelů v případě manželů, pokud je jeden z nich společníkem obchodní korporace. Dle některých právních názorů se do evidence zapisují také manžel/manželka v pozici koncového příjemce, protože takový podíl náleží do společného jmění manželů (SJM) za předpokladu, že SJM nebylo zúženo. Dle požadavku § 15a zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen AML zákon), je povinností auditora jako povinné osoby oznámit jakoukoliv nesrovnalost soudu, který je příslušný k řízení o nesrovnalosti podle zákona č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů, pokud klient nesrovnalost bez zbytečného odkladu nevyvrátí či neodstraní. Tuto povinnost má auditor i v případě, že takové oznámení nepovede ze strany příslušného soudu k zahájení řízení o nesrovnalosti.

Ministerstvo spravedlnosti ve spolupráci s Finančně analytickým úřadem (FAÚ) připravily Příručku evidování skutečných majitelů odpovídající právnímu stavu účinnému od 1. června 2021, která je zveřejněna na webových stránkách FAÚ a ve které je v bodě 6.1.1.1.3. tomuto problému uvedeno:

Pozici koncového příjemce může striktně vzato naplňovat také manžel či manželka společníka s relevantně velkým podílem (nad 25 %), a to s ohledem na fakt, že podíl je podle § 709 odst. 3 občanského zákoníku součástí společného jmění manželů. Samozřejmě pouze za předpokladu, že společné jmění manželů není smluvně upraveno jinak. Podíl ve společném jmění manželů nemůže založit pozici osoby s koncovým vlivem, protože druhý manžel nemá účast na společnosti (na rozdíl od spoluvlastníka podílu – k tomu viz kapitulu 6.1.1.4.).

Z hlediska účelu právní úpravy, kterým je spíše rozkrývání složitých korporátních struktur a transparentnost geneze vlivu a směřování prospěchu, se

určení osoby za skutečného majitele pouze z titulu podílu ve společném jmění manželů nejeví jako zcela klíčové. Avšak takový přístup by rozhodně neměl být chybou. Aktivní zjišťování toho, zda je podíl společníka součástí společného jmění manželů (či dokonce obdobného zahraničního institutu) lze spíše nahlížet jako jistý perfekcionalismus.

Lze také dodat, že z čistě praktického hlediska situaci, kdy i přes podíl jako součást společného jmění manželů nebude manžel evidován jako skutečný majitel, nelze považovat za zásadní nedostatek spojený s významnými negativními následky pro vlastníka podílu nebo pro evidující osobu. Soukromoprávní následky obsažené v § 52 a násl. ZESM v takovém případě nehrozí. Absence takového údaje v evidenci by sama o sobě neměla vést k zahájení řízení o nesrovnalosti, které je podle § 44 odst. 1 ZESM podmíněno vhodností k ochraně práv třetích osob. Stejně tak evidující osoba zpravidla nebude na takovou nesrovnalost upozorněna ze strany povinné osoby v rámci procesu identifikace kontroly klienta podle AML zákona; povinná osoba při kontrole klienta režim společného jmění manželů ve vztahu ke skutečnému majiteli klienta nezkoumá.

Výše uvedené však neznamená, že manžel společníka by obecně nemohl být skutečným majitelem z jiných důvodů. Lze např. uvažovat o možném faktickém vlivu manžela nebo manželky na společníka a tím založení pozice osoby s koncovým vlivem.

V úvodu Příručky evidování skutečných majitelů je také uvedeno, že reprezentuje pouze odborný názor autorů. Je nezávaznou a její účel je čistě informativní a pomocný.

Je tedy otázkou, zda je povinností auditora zkoumat rodinný stav skutečných majitelů a zda má auditor zjišťovat, zda mají manželé zúžené SJM či nikoliv, protože v případě neplnění povinnosti podle § 15a AML zákona je auditor jako povinná osoba vystaven riziku vysokých pokut podle § 44a téhož zákona.

Odpověď

Výše uvedený dotaz se týká výlučně právního výkladu § 15a AML zákona, který přísluší pouze soudu. Z toho důvodu si KA ČR vyžádala stanovisko Finančně analytického úřadu (dále jen FAÚ) jako správního úřadu plněního zároveň funkci finanční zpravodajské jednotky pro Českou republiku. Názor FAÚ, který KA ČR obdržela, citujeme:

V souvislosti se situací, kdy osoba, jež je společníkem s relevantně velkým podílem v právnické osobě, má manžela či manželku, vystává v kontextu institutu skutečného majitele a navazujících pravidel s ohledem na skutečnost, že podíl je podle § 709 odst. 3 občanského zákoníku součástí společného jmění manželů, několik otázek.

První spočívá v tom, zda tento manžel či manželka naplňuje definici koncového příjemce ve smyslu § 2 písm. c) zákona č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů (dále jen „ZESM“), a zda v důsledku toho naplňuje i definici skutečného majitele podle § 2 písm. e) tohoto zákona.

Druhá spočívá v tom, zda je s ohledem na smysl a účel ZESM nezbytné tohoto manžela či manželku zapisovat jako skutečného majitele do evidence skutečných majitelů.

Třetí spočívá v tom, zda je nutné, v případě absence zápisu tohoto manžela či manželky v evidenci skutečných majitelů, postupovat podle § 15a AML zákona. První dvě otázky jsou úzce navázány na ZESM, jehož gestorem je Ministerstvo spravedlnosti. Finanční analytický úřad v tomto směru nemá žádný důvod odchýlovat se od výkladu prezentovaného Ministerstvem spravedlnosti v Příručce evidování skutečných majitelů, který ve zkratce spočívá v tom, že ačkoli z formálního hlediska tato osoba skutečným majitelem je a lze ji zapsat do evidence skutečných majitelů, není s ohledem na smysl a účel zákona nezbytné zápis provést, přičemž jeho absence by neměla vést k zahájení řízení o nesrovnalosti.

V rámci třetí otázky se pak předchozí závěry promítají do roviny kontroly klienta podle AML zákona. Finanční analytický úřad tak zastává stanovisko, že povinná osoba nemusí postupovat podle § 15a AML zákona v situaci, není-li v evidenci skutečných majitelů zapsána fyzická osoba, jejíž postavení koncového příjemce a v návaznosti na to i skutečného majitele se odvíjí pouze od toho, že je manželem či manželkou osoby, jež je společníkem s dostatečně velkým podílem v obchodní korporaci, přičemž tento podíl je součástí společného jmění manželů.

Závěrem uvádíme, že se jedná o právní stanovisko Finančního analytického úřadu, které není a ani nemůže být závazným výkladovým stanoviskem k uvedenému zákonu. S ohledem na obecnost dotazu je tato odpověď pouze základní informací a nezbavuje adresáta dalších povinností, vyplývajících z uvedených i jiných

právních předpisů, které se k jeho podnikání mohou vztahovat.

Zároveň si však jsme vědomi i názoru Ministerstva spravedlnosti, které shledává zápis druhého z manželů v evidenci skutečných majitelů v případě, že jeden z nich je společníkem obchodní korporace, z hlediska účelu AML zákona, kterým je zejména zabránění praní špinavých peněz nebo skrytí střetu zájmu skutečného majitele skrze složité korporátní struktury, jako spíše nadbytečný. Ale důslednou aplikaci požadavku § 15a AML zákona nepovažuje za chybu. Z názoru Ministerstva spravedlnosti korespondující také s názorem prezentovaném v Příručce evidování skutečných majitelů vydané ve spolupráci s FAÚ však nevyplývá, že není povinností auditora jako povinné osoby tyto informace zjišťovat a případné nesrovnalosti oznámit soudu, který je příslušný k řízení o nesrovnalosti podle zákona č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů, pokud klient nesrovnalost bez zbytečného odkladu nevyvrátí či neodstraní. Pouze aplikační praxe novely AML zákona ukáže, zda se právní výklad posune k názoru Ministerstva spravedlnosti a FAÚ či zda bude požadováno důsledné dodržování § 15a AML zákona.

Vzhledem k této skutečnosti a vzhledem k výši pokut hrozících podle § 44a AML zákona za neplnění povinností dané § 15a AML zákona můžeme pouze doporučit si informace od klienta vyžádat a případné nesrovnalosti oznamovat příslušnému soudu.

oddělení metodiky KA ČR

PwC jmenovala v červenci šest nových partnerů

Jedním ze jmenovaných partnerů je i auditorka Eva Loulová. E. Loulová se ve své profesi zaměřuje na audit bank a dalších regulovaných finančních institucí. V rámci českého auditního oddělení se soustředí na metodiku účetnictví a v českém PwC také převzme vedoucí roli v oblasti regulace

a profesní politiky. Je členkou výkonného výboru a předsedkyní výboru pro finanční výkaznictví KA ČR. E. Loulová absolvovala na Masarykově univerzitě v oboru ekonomie, je členkou ACCA a statutárním auditorem.

-vk-

Co najdete v e-příloze č. 7/2021

Přístup k e-příloze Auditor

E-příloha Auditor vychází souběžně s tištěným časopisem Auditor v elektronické podobě. Pro auditory je ke stažení v uzavřené části webových stránek komory www.kacr.cz, kam se lze dostat pod přihlašovací jménem a heslem.

OBSAH

Téma čísla

- Praktický přehled k nové evidenci skutečných majitelů
- Zákon o evidenci skutečných majitelů: Krok směrem k větší transparentnosti příjemců veřejných peněz
- Zamyšlení nad některými ustanoveními zákona o evidenci skutečných majitelů
- Zakládání účetních závěrek do sbírky listin – nové sankce a požadavky
- Soukromoprávní důsledky chybějících či nesprávných údajů v evidenci skutečných majitelů
- Vybrané aspekty identifikace a kontroly klienta dle AML zákona
- Kopírovat či nekopírovat průkazy totožnosti bez souhlasu subjektu údajů v souvislosti s opatřeními proti praní špinavých peněz?

Insolvence

- Insolvenční řízení
- Některé zajímavosti spojené s insolvenčním řízením vedeném proti společnosti Arca Investments, a.s.
- Přeshraniční insolvenční řízení: základní rozdíly mezi hlavním a vedlejším insolvenčním řízením

Pohledávky

- Jak na započtení pohledávky po zahájení soudního řízení z pohledu nejnovější judikatury Nejvyššího soudu
- Standardizovaný způsob vykazování pořadí pohledávek. Pořadí ve vnitrostátním úpadkovém řízení.
- Přihláška pohledávky v insolvenčním řízení – 2.část Vyčíslení jistiny a příslušenství
- Započtení pohledávky, ručení

Zaznamenali jsme

- Novela zákona o obchodních korporacích přináší důležité změny a nová práva i povinnosti akcionářů a společníků
- O bilančních testech, na jejichž základě se rozhoduje o rozdělení zisku
- Souběh pracovního poměru a funkce jednatele ve společnosti s ručním omezeným

-vk-

AUDITOR č. 7/2021

ročník XXVIII

REDAKCE

Komora auditorů ČR
Opletalova 55, 110 00 Praha 1
tel.: 224 212 670, 221 602 289
e-mail: redakce@kacr.cz

REDAKTORKA

Bc. Aneta Boučková

REDAKČNÍ RADA

Ing. Jiří Pelák, Ph.D., předseda
doc. Ing. Ladislav Mejzlík, Ph.D.
Jarmila Melichová
Ing. Jiří Mikyňa
Ing. Jan Molín, Ph.D.
Ing. Michal Šindelář, Ph.D.
Ing. Michal Štěpán
Ing. Petr Vácha, Ph.D.

Pravidla pro zveřejňování článků jsou uvedena na webu KA ČR (www.kacr.cz/desatero). Články prochází recenzním řízením redakční rady.

VYDÁVÁ

Komora auditorů České republiky
tel.: 224 212 670, 224 222 178
IČ 70901473

Vydávání povoleno MK ČR 6934
ISSN 1210-9096

INZERCE, SAZBA, DISTRIBUCE

Infomedia, spol. s r.o.
Otradovická 731/11, 142 00
Praha 4, tel.: 607 972 085
e-mail: infomedia@infomedia.cz

TISK

Wendy, spol. s r.o., Mělník

OBJEDNÁVKY A PŘEDPLATNÉ

Komora auditorů ČR
e-mail: kacr@kacr.cz

Vychází 10x ročně

Roční předplatné: 950 Kč

Pro členy KA ČR zdarma

www.kacr.cz

© Komora auditorů ČR